

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 840 Lej
Fél évre ... .. 420 Lej
Negyed évre ... .. 210 Lej
Havonta ... .. 70 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egye: szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Negyven év.

Kicsiny birodalmunkban, a szerkesztőség egyik szobájában egy egész falat elfoglaló átvágyó hatalmas foliánsok sorakoznak: az Aradi Közlöny könyveibe kötött példányai. A polcokon egymás mellett szorongó könyvek sarkain az éveket jelző számok 1885-nél kezdődnek... Negyven esztendő története áll merev glédában és követel áhitatos tisztelgetést mindenkitől, aki respektálja a tradíciókat és értékelni tudja azt a munkát, amelyet a sárguló lapok légója jeient. Negyven súlyos esztendő minden mozzanata, népek sorsát mozgató világörténelmi események, gondolatok, érzések, lobogó indulatok, kemény küzdelmek, lírai ellágyulások, eredményes akciók, magyar nekibuzdulások, hangulatos, valogatott szavak, kalandos történetek, könnyed elmefuttatások, minden, minden: — az Élet... Ez a tartalma a szerkesztőségi átvány foliánsainak és ez az eredménye az Aradi Közlöny négy évtizedes múltjának.

A nemzetek sorsa furesán eltolódott azóta, az indulatok elültek, a harcok elcsitultak... Az Élet, a Negyven Esztendő minden hullámverése elmúlt. Csak a betűbe merevedett emlékeket őrzi az a könyvtár, amely előtt kalaplevéve, megilletődve állunk mi, a Ma eriberei, akik az 1925-ik évfolyanú számait csináljuk és akik kötelességünknek érezzük, hogy ennél az emlékoszloppá magasztosult mérföldkőnél megálljunk és olvasásunk táborát magunk köré gyűjtve, ünnepélyesen, meghatódott lélekkel köszoruzzuk meg a negyven éves munka e ritka és patinás obeliszkjét.

Az Aradi Közlöny szerkesztősége a lap negyven éves fejjállásának évfordulóját, a negyven éves múlt tradíciójának szellemében kívánja megünnepelni. Ugy tervezzük, hogy karácsonykor méreteiben hatalmas, találmányban gazdag, pompás jubiláris számot adunk a mi kedves, ragaszkodó olvasóközönségünknek. Az erdélyi újságírás szenzációjának ígérkező jubiláris szám érdekes tükrölesz Arad és az Aradi Közlöny negyven éves történetének.

Régen elfeledett nevek vonulnak fel. Emberek, írók, újságírók, akik Kömüves Kelemenként szívként vért keverték a máternél is maradandóbb tintába, amellyel az Aradi Közlöny kötetét felépítették. Az emlékezés melegítő parázsáról letűnjük a feledés hamuját és szellemidéző munkánk során megszólaltatjuk mindazokat, akik valamimódon is hozzájárultak a most élte delén álló lap izmosításához. Magunk köré akarjuk

Átnyújtották Ofelségének a hódoló feliratot. — Zima Tibor beszédéről tárgyalt a magyar nemzetgyűlés. — Válságba került az erdélyi katolikus oktatás. — A jekaterinburgi tragédia. — Aradon dől el a Kereskedelmi Bank sorsa. — Késik a nyugdíjak megállapítása. — Köztársasági elnök lesz a bajor extrónörökös.

gyűjteni ez alkalommal azt a táborot, amelynek negyven éven keresztül zászlója, tájékoztató világhossága, tanácsadó barátja, szórakoztatója, harcos védelmezője, gyakran vérző mártirja volt ez a lap. Különös súlyt helyezünk arra, hogy a mezezetes évfordulón az ünneplők sorában főleg azokat lássuk, akik ott voltak az Aradi Közlöny születésénél, közreműködtek e lap létrehozásában, ráaggatták a bölcsőjét, táplálták, erősítették, nevelték a csecsemőt: a legregőbb idők, az első esztendő előfizetőit keressük. Azt szeretnénk, ha lapunk e régi barátai, az

első évek előfizetői, akik tanúi voltak a lap születésének, szeretettel figyelték rohamos fejlődését és együtt szenvedték velünk a megpróbáltatások fájdalmait, ha velünk tartanak akkor is, amikor boldog büszkeséggel ünnepljük az Aradi Közlöny negyven éves jubileumát. Legyünk együtt nemcsak a küzdelmekben s szenvedésekben, hanem az öröms ünnepeken is. Igaz szeretettel invitáljuk tehát őket: foglalják el az első helyeket az ünneplők sorában és közöljék velünk címeiket, hogy ez az invitáció illő formák között történhessék meg.

Uj konjunktura Erdélyben.

Vásárolják a bankokat. — A részvények forgalmi értéke nincs arányban a belső értékkel. — A kisrészvényesek védtelenek a többségi részvényesekkel szemben

(Saját tudósítónktól.) Erdély nagyobb városaiban új konjunktura kivirágzása mutatkozik közgazdasági életünkben: **vásárolják a pénzügyintézeteket.** A háború után a közgazdasági élet sehogysem tud beleilleszkedni a normális kereseti viszonyokba, az emberek nem tudják elfelejteni a nagy konjunktúrát idejét, nem tudnak megbátározni avval a gondolatot, hogy a vagyongyűjtésnek a módja az, hogy garast garasra téve takarékoskodjanak, szolid üzleteken tisztességes keresethez jussanak, hanem egy csapásra akar mindenki meggazdagodni. Ma Bosel stílusát követve, ügyes trükkökkel próbálnak az emberek nagy vagyonokhoz jutni. A gyors meggazdagodás utáni vágy új lehetőségeket igyekszik teremteni. Az utóbbi hónapokban a jó megfigyelő rendkívül érdekes jelenségeket tapasztalhatott a pénzpiacra. Nálunk is, de Erdély többi városaiban is nagy kereslet indult egyes bankok részvényei iránt, amékkül, hogy ezt a nagy keresletet valami indokolta volna. A figyelő szem azt is észrevenette, hogy ennek a nagy érdeklődésnek semmi komoly oka, sem alapja nincsen, mert míg ugyanannak a városnak sokkal virágzóbb, sokkal jövedelmezőbb pénzügyintézetének részvényeit alig keresik, addig nyakra-főre vásárol-

ják a kisebb-forgalmu, szerényebb-vagyonu bankok részvényeit. A nyitott szemmel figyelő ember egy kis nyomozás után rájön arra is, hogy vagy egy ember vásárolja, vagy egy érdekelttség keresi barátait, ismerőseit, rokonait utján a részvényeket, amelyek így egy kézbe koncentrálnak.

Részvényvásárlás tűzön-vízen.

Az ilyen erőtetett vásárlásoknál érzi az ember, hogy az intézetnél, melynek részvényeit így tűzön-vízen keresztül vásárolják, **történik valami.** A szemlélő keresi az okokat, mi történt annál a banknál? Nagyobb nyeresége volt? Nem, mert hiszen a takarékpénztárak meglegszenek, ha a múlt esztendő kereteit meg tudják tartani. Konzorcionális üzletet csinált volna a bank, azért olyan kapósak a papirjai? Ez sem lehet, mert erről egy vidéki városban mindenki tudna. Deviza, valuta olyan jól ma már nem hoz, hogy ez tenné keresettekké a részvényeket. Talán a bank hadikölcsönkötvényeit, amelyek minden utódállamban beváltásra kerültek, kifizette az állam? Ez sem történt. Mi hát akkor mégis az oka annak, hogy épen annak a közpénzügyintézetnek részvényeit keresik? A detektiv-szemmel kutató újságíró, ha egy kis közgazdasági

érzéke is van, hamarosan rájön, hogy itt egy egész pénzügyintézet készülnek megvásárolni. Ezt a célt kisebb stációkra osztják és úgy akarnak célhoz érni, hogy előbb a részvények majoritását igyekeznek megszerezni. Akinek a részvénytöbbség kezében van, az már ur a bankban, az már diktál. Azután következnek a további etapok, végül a részvények összesítése egy kézben. És az ilyen üzlet megér egy kis fáradságot.

Kis befektetés, nagy vagyon.

Példának álljon itt egy közpénzügyintézet, amelynél — a jelek szerint — a bankvásárlás kísérlete folyik. A szóbanforgó pénzügyintézetnek alaptőkéje kétszáz — mondjuk — hárommillió lej, de ezeken fölül van egy bérpalotája, amely — mint ma a legtöbb ház — tehermentes és amelynek forgalmi értéke legalább tízmillió lej. Ma a legtöbb részvényt a névértéken alul jegyzik. Tegyük föl, hogy a kereslet folytán el is éri a részvények ára a névértéket, még akkor is kis befektetéssel lehet nagy vagyonhoz jutni. Az említett intézetnél tehát másfélmillióval megszereshető a papirok majoritása és a részvények többségének tulajdonosa akkor azt teszi a bankban, amit akar. Ha egy kis ügyessége van és szerencsével dolgozik, a részvények másik felét is megszerezheti, ami azt jelenti, hogy hárommillió lej befektetéssel megvette az egész bankot, a tízmillió ingatlant s egyéb vagyonát is az intézetnek. Hogy ez milyen értéket jelent, azt ki számítani is alig lehet, mert hiszen a tízmillió a bérpalotának ma csak **forgalmi értéke**, míg a bérpalota **építési értéke** fölül van a húszmillión és a lakások felszabadulásával emelkedni fog a forgalmi érték is.

Hogy az ilyen részvényösszevásárlásoknál mint jár el az igazgató, mik a majorizálók előnyei és milyen a kisebbségben maradt részvényesek helyzete, arra legközelebbi közleményünkben mutatunk rá.

— **A választói reform.** Bucurestiből jelentik: Tegnap este Marzescu igazságügyi miniszter lakásán Bratianu Vintila, Duca és Alexandru Constantinescu miniszterek tanácskozást folytattak. Az értekezlet tárgyát a választói reform irányelveinek megbeszélése képezték. A proporcionális elv megvalósítása tekintetében úgy határoztak, hogy a vélekedés döntést Bratianu Ionel miniszterelnökre bizzák.

Őszi ének Lippáról.

A Marosmenti kisvároska nagyszerű lendülettel indult a fejlődés útjára. — Lázás a munka, de a társadalom békéjét megbontja a pletyka.

(Lipova, november 11.) ... És ide is eljött a langyos őszi napsugár, melyről mindannyian azt hittük, hogy nem lesz fényes és meleg, hanem homályos és rideg, mint a legtöbb őszi — novemberben. A kis város möhön, kitárt karokkal kapott utána és szívtrepesve élvezte a novembernek ezt az isteni adományát. Egész életén, vérkeringésén visszatükröződik a pompás napsugár utáni vágyó melege: az ucca népe nappal sűrűbb, mint szokott lenni, a rideg nyár elzárta az élni, a szabad levegőt élvezni akaró elemeket s a város külsője oly benyomást tesz az érkezőre, mintha elmúlt volna a tél s várának a kikeletet, a bimbók fakadását. — De mégis van valami, ami a természet elmulását jelzi már! ... A Marospart és az uccákon égnek emelkedő évtizedes fák lombjal levételenül merednek a néző elé, az elsárgult levelek erőteljesen holtak alá az őszi napsugártól melegeen tartott anyaföldre s a szellők akadály nélkül suhoghatnak át a fákon, a hid korzóján már nincsenek lengeruhás udvaroltató fiatal lányok, hanem csak a dolgoz járó-kelők suhannak tova, sétáló ritkán akad s az is csak addig, míg az est beköszönt s az ucca néptelenné lesz, kiki otthonába siet s ott várja meg, míg elközel az álom, mely elmulásról beszél, mert őszi van s bár szép november van, de mégis — november ...

Új emberek, új utakon.

Néhány éve, hogy véget ért a háború s ez épen elég volt ahhoz, hogy Lippa fejlődésében változásokat hozzon. Régi épületek eltűntek piacáról, helyükbe újak emelkedtek, rosszul kövezett utcáit újból kövezték, aszfaltolták, új üzlethelyiségeket építettek, új emberek próbálkoztak elhelyezkedni és érvényesülni, a régiek pedig üzemeiket megnagyobbították, vagy megváltoztatták szakmaikat s oda-pártoltak, ahol a verseny nagyobb esélyt nyújt megélhetésükre, boldogulásukra. Így többen a fűszerkereskedők közül textilárakra vetették magukat, hogy a náluk megengedett kisebb százalékos naggyobbal cserélhessék fel. Nagy lendületet vett újabban a bútorgyártás, ezzel szemben egyik gépjárató telep megszűnt, hogy egy másikba oltadjon és az terjeszkedjék. Alakult egy divatszalon, meg egy maniküszalon, ez utóbbiak fiatal élelmes nők kezdeményezésére s az érvényesülés útján vannak. A vendéglői és kávéházi-ipar a rossz nyár után lendülésnek indultak. A két elsőbb közül való helyiséget renoválták, városiasították a tulajdonosok s jó zenével látták el.

A falu békéjét kikezdi a pletyka.

A mi a társaséletet illeti, itt egy kis baj van: az emberek kevésbé férnek meg, mint városban. Falusi betegség ez. A falu unalma és a városi élettől sokban inferioris helyzete arra készíti az embereket, hogy másokkal, mások ügyével foglalkozzanak, hogy ne mondjanak áskálódjanak egymás ellen. Sok surlódás van emiatt, pedig az antiszemizmus itt nem talált talajra s a fajok és nemzetiségek egymásközt jó barátok. Ez az ami a mi Lippánkat faluvá süllyeszti s a november még ha olyan szép is, mint amilyen azek indult — behomályosítja, rideggé teszi, elkedvetleníti az egyéniséget, hogy nyomában az egyhangúság és a falusiaság szomorú patnájával vonja be azt, ami anélkül ideális és szép volna ... Pedig Lippa fekvésénél és múltjánál fogva sokra hivatott s megérdemlik ellen-séget, hogy mindörökké éljen.

(dr. b.)

Lemond a Painlevé-kormány.

A szociálisták megvonták a bizalmat, s ezért a kabinet kritikuss helyzetbe került.

(Páris, nov. 11.) A kamara pénzügyi bizottsága 16 szavazattal 12 ellenében elvetette a szociálisták indítványát, hogy a kincstári bonok beváltása ügyében a kormány moratóriumot léptessen életbe. Ezután Painlevé miniszterelnök javaslatának tárgyalására került a sor. A miniszterelnök javaslata mellett csak öten szavaztak, a bizottság többi huszonhárom tagja tartózkodott a szavazástól. A szociálisták kijelentették, hogy nem hajlandók felidőzni programjukat, amíg kevésbé, mert a radikális szociálisták sem fogadják el a kormány álláspontját. Ezzel a szociáldemok-

raták vezére kijelentette, hogy az a szellem, amely a baloldali karral megalakulásához vezetett, ott-tűnt, azonban minden remény meg van arra, hogy a szociálisták és a polgári pártok között az egyetértés helyreáll. A szociálista párt elhatározta, hogy a kamarában Painlevé javaslatai ellen fog-nak szavazni. A szociálistáknak ez az elhatározása mély hatást keltett kormánykörökben. Painlevé mára minisztertanácsot hívott össze, hogy a további teendőket megbeszéljék. Valószínűnek tartják, hogy a kormány a pénzügyi javaslatok benyújtása után még ma, vagy holnap lemond.

Huszonötmillió lej lezsugorodott négymillióvá.

Egy bankkölcsön különös története. — Amikor a részvények értéke a negyedére esik. — Hogyan kaptak kölcsönt az aradi gépezemek egy bucuresti pénzintézet-től

(Saját tudósítónktól.) Az aradi városi gépezemek vezetősége most állította össze a jövő évi költségvetést, amely érdekes képet adja annak a hatalmas munkának, amelyet a városi üzemek a jövő évre terveznek. Nagyarányu munka folyik a gépezemeknél, állandóan javítanak, bővítenek és tökéletesítenek. A jövő évre a vízművek költségvetése 13 millió lej; a rendes 11 millió bevételén kívül, az üzemeken kívül helyezett használt gépek eladásából kétmillió lejt akarnak bevenni. A kiadások között a legnagyobb tétel a villany, amely 465 ezer lejt emészt fel, a három évvel ezelőtt felvett kölcsön kamatajára kétmilliót, a várossal szemben fennálló tartozás kifizetésére 1 és fél milliót, a házi csatlakozó-vezetékek javítására és kicserélésére félmillió lejt irányoztak elő. A házi csatlakozó vezetékekre vonatkozólag megjegyezzük, hogy az egész világon mindenütt a tartós olomból készítik, csak éppen Aradon horganyozott csőből. Ezért romlottak el olyan rövid idő alatt és ennek is tulajdonítható a vízszolgáltatás körül felmerült zavarok tulnyomó része. A vízszűrők fenntartása 350.000 lejbe kerül, a személyzet fizetése 783.000, a tisztviselők fizetése 470.000 és az üzem kibővítésekre 700.000 lej szerepel.

A kisvasut költségvetése 9 millió 950.358 lej lesz. Itt a személyzet fizetése képviseli a legnagyobb tételt, 2.632.000 lejt. A kamatokra 500.000 lejt, a tisztviselő fizetésekre 450.000 lejt, a fűtőanyagokra 1 millió lejt, a benzinszükséglet fedezésére 900.000 lejt, a motorok és mozdonyok bevásárlására fordított kölcsön amortizálására 500.000 lejt, fenntartásukra 850.000 lejt és új befektetésekre 400.000 lejt vettek fel.

A gázgyár költségvetése 7 millió 976.000 lej. Itt a legnagyobb tétel a szén, amely 4 mil-

lió lejjel szerepel. az alkalmazottak fizetése 1 millió, tisztviselői fizetések 428.000 lej, új befektetések (új kemenceépítés stb.) 500 ezer lej és a csőhálózat javítása 400.000 lej, a kamatokra 300.000 lejt irányoztak elő. A gázgyár a költségvetés szerint a jövő évben 465.000 köbméter gázt állít elő és a gyár vezetősége a melléktermékek eladásából 2.400.000 lej bevételt kontemplál. Itt történetek az elmúlt évben a legnagyobb befektetések, mivel a vezetékek nagyrészt ki kellett teliesen cserélni és újat feltetni le. A külön szerelési osztály költségvetése 4 millió lej lesz.

Hasznat azonban a gépezemek alig mutatnak fel és ennek egyik fő oka az, hogy állandóan a kamatokot kell fedezni abból a hasznból, ami esetleg mutatkozik. Így például a jövő évre a három üzem összesen 2 millió 800.000 lej terhelés kamat bímén és ehhez hozzájön a jéggyártól maradt 100 ezer lej, tehát a gépezemek majdnem hárommillió lejt fizetnek a kamat címén. Mindenesetre érdekes, hogy miképpen származott ez a nagy teher, amely most a gépezemekre nehezedik. A gépezemek vezetősége mintegy három évvel ezelőtt a bucuresti Creditul Judetean és Comunal banktól 16 millió lej kölcsönt vett fel, azonban a kölcsönt nem készpénzben, hanem a bank részvényében kapta. Ezeket a részvényeket pénzzé kellett tenni, tehát elzálogosították a Banca Nationalánál 9 millió lejért és ebből 3 és félmillió lejt befektettek az üzemekbe, a többi a felmerült deficit fedezésére fordították. És most jön az eset clouja. Az elzálogosított 16 millió értékű részvény már nem is ér 16 millió lejt, mert az értékük közben négymillió lejre esett. Tehát végeredményben a városi gépezemeknek van négy-millió aktívájuk, 25 millió adósságuk és persze a teljes összeg után fizetik a kamatot. Most azonban emberfeletti munka folyik, hogy ezt a terhet mielőbb lerázzák és a városi gépezemek teljesen adósságmentesek lesznek, ami aztán lehetővé fogja tenni az árak leszállítását az egész vonalon.

Késik a nyugdíjak megállapítása.

A kerületi nyugdíjazgatóság négy igazoló-okmány kiállítását követeli.

(Saját tudósítónktól.) A timisoarai kerületi nyugdíjazgatóság ma rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságnak, amelyben közli, hogy mindaddig nem állapíthatják meg a legutóbb nyugdíjazottak nyugdíjának összegét, amíg azok az október 11.-én 524. szám alatt kihirdetett nyugdíjtörvény négy paragrafusában követelt aktákat be nem küldik. Elsősorban arról kell bizonyítványt beterjeszteni, hogy a nyugdíjazott az ötvenhetedik évét betöltötte és megvan-e a 35 szolgálati éve. Ezt a bizonyítványt annak a hivatalnak a főnöke állítja ki, ahol az érdekeit legutóljára szolgálatot teljesített. Igazolni kell a személyazonosságát is, amiről a bizonyítványt a rendőrség állítja ki. Csatolni kell a születési bizonyítványt is, vagy annak hiteles másolatát. Végül azt kell igazolni, hogyha a nyugdíjas szolgálati ideje alatt idegen, — így magyar — hatóságok szolgálatában állott, milyen funkciót teljesített, mennyi az ott eltöltött ideje, milyen fizetést kapott, mióta és mennyi nyugdíjilletéket fizetett be. Minden bizonyítványra két lejes okmánybélyeg ragasztandó. A rendelet hangsúlyozza még, hogy a követelt akták beterjesztése sürgős, mert amíg azok be nem érkeznek, a nyugdíjak sem állapíthatók meg.

Mikor jár le

a parlament mandátuma. Érdekes vita a kamara mai ülésén.

(Bucuresti, november 11.) A kamara mai ülésén Orleanu elnökölt. A miniszterek közül Bratianu Vintila, Saveanu, Mardarescu, Cipoianu és Chirulescu vannak jelen. Orleanu felolvasta a király válaszát a feliratra. Bratianu Vintila ismertette a szövetségesek közötti adóságokról szóló adatokat. Ez a kormány által kiadandó Zöld könyv anyaga. Joanitescu nemzeti-párti kérdést intézett a miniszterelnökhöz, hogy mi a véleménye Constantinescu Sándor földművelésügyi miniszter nyilatkozatáról, amely szerint a kamara mandátuma április 3-án jár le. Az alkotmány és az eddigi politikai szokások szerint a kamara mandátuma a negyedik költségvetés után azonnal megszűnik. Ez a kamara tehát október 15-én betöltötte misszióját.

A szenátus ülésén Bratianu Ionei bejelentette, hogy a király holnap fogadja a szenátus felirati bizottságát. Policrat interpellációt terjesztett be a lakbérleti törvény 19. szakaszának módosítására vonatkozólag. A módosítás ugyanígy módot nyújt arra, hogy az újonnan házasodott háztulajdonosok felmondhassanak lakóiknak, hogy helyükre beköltözködhessenek. Ezáltal egy elenyésző kisebbséget részesítettek előnyben. Kéri a kormányt, hogy intenzív lakás-építési akcióval ellensúlyozza a lakáshiányt.

A magyar kisebbség szent ügyét szolgálja, aki terjeszti az ARADI KOZLONY-t!

Panamával vádolják Ausztria külügyminiszterét.

A parlamenti vizsgálat Mataja dr. javára ütött ki, ennek dacára a külügyminiszter távozik állásából.

(Bécs, nov. 11.) Végefelé közeledik a vizsgálat, melynek megajtására az osztrák nemzeti tanács parlamenti bizottságot küldött ki, hogy tisztázza azt a vádat, vajjon Mataja külügyminiszter csakugyan közben járt-e még egyszerű képviselő korában a pénzügyminiszternél a Biedermann-bank érdekében és kapott-e közbenjárásért új kibocsátású ingyennrészevényeket. A mai bécsi lapok részleteket közölnek a vizsgálatról s azt állapítják meg, hogy a tanúhallgatások kivétel nélkül a külügyminiszter javára ütöttek ki.

Tisztázva van, hogy Mataja vásárolt Biedermann-részevényeket kedvezményes áron, a vételi összeget ki is fizette és végeredményében vesztett az üzletben, mert a részvényeket nem adta el idejében, hanem már csak akkor, mikor árfolyamuk jelentékenyen csökkent. A vételi árat, 9000 dollárt Mataja egy svájci bankból utaltatta át. Ami azokat az előnyöket illeti, amelyeket a pénzügyminisztérium juttatott a Bie-

dermann-banknak, a vizsgálat ki-derítette, hogy dr. Kunwald, a bank alelnöke, szerezte azokat a pénzügyminisztérium dohány- és sójövődékétől, de Mataja nem járt közben, dr. Kunwaldról pedig köz tudomásu, hogy az előbbi Seipel-kormányának volt pénzügyi tanácsadója. A bank szindikátusi kontóját a parlamenti vizsgáló bizottság Stern udvari tanácsossal, az állam bankhivatal elnökével vizsgálta át és ennek eredménye is kedvező a külügyminiszterre nézve.

A parlamenti vizsgálóbizottság két héten belül előterjeszti jelentését a nemzeti tanácsnak. Politikai körökben úgy tudják, hogy moha Mataja személyes korrektségét a vizsgálat teljesen tisztázza, a parlamenti bizottság szocialista tagjai a jelentéssel szemben különvéleményt fognak benyújtani. Az is bizonyos, hogy a külügyminiszter, aki egészségi okokból már régebben le akart mondani, ennek az afférjének tisztázását megvárja s aztán lemond tárcájáról.

Leonteff Loris gróf, a fehér alkirály.

Menekült orosz gárdakapitány mint abesszini alkirály. — Aki visszaélt Menelik bizalmával. — Izgalmas üldözés robogó mozdonyon. Élmények az Egyenlítő alatt.

Írta: KÖNIGSEGG LAJOS gróf.

Az alább következő cikket az Aradon is általánosan ismert Afrikautazó Königsegg Lajos gróf írta, aki hosszabb időt töltött Abessziniában, Menelik udvarában. Ebből az időből való az az izgalmas kalandja, amelyet itt írok meg színesen, érdekfeszítően.

Egy délután egyedül ültem szobámban olvasgatva. Halk léptekkel jön a hűséges szolgám a Gavraszilacse és egy névjegyet hoz. Olvasom.

Gróf Leonteff Lorisz
gárdakapitány

Szt. Pétervár.

Keretem!

Belép egy talán két méter magas férfi, zsemleszinű hajjal és hatalmas „Vil mos császár” bajusszal. Szeme acélkék; nézése nyughatatlan fűrkésző. Egészben a tökéletes szláv típus. Tartása egy kisé hajlott, de az lehet előkelőség is. Még jelenése jó és mégis: ellenszenves.

— Méltóztassék helyet foglalni, és én is leülök egy saját magam által faragott székre.

— Mivel szolgálhatok?

Az idegen körül néz szobámban, majd kellemes hangon kezdi: Egy nagy kéresem volna önhez. Szeretném, ha már itt vagyok, — a császárt megismerni. A mint hallom, ő most már nagyon válogatós és csak azt fogadja, kit vagy a kölyökség, vagy személyes ismerősei ajánlanak. Arra kérném önt, eszközölje ki, hogy a negus fogadjon.

A menekült gárdakapitány a császár előtt.

Gondolkoztam egy pillanatra. Nem szívesen tenném.

— Kérem, szívesen, de talán előnyösebb volna, ha egy ilyen magasállású urat saját követsége...

— Igen! — rendes körülmények között. De én politikai menekült vagyok és úgy érthető, hogy lehetőleg elkerülöm

— Bocsásson meg gróf ur, nem akarom indiszkrét lenni. Szívesen állok önnek rendelkezésére. Kérem holnap délelőtt tizenegy órakor legyen fenn a Gibibe. Akkor végzi a császár a Szt. Gabriel kápolnában ájtatosságát és azután azonnal fogadni fogja önt. Ön nem tud abessziniul?

— Annyit tudok, amennyit az uton tanulhattam.

— Ugy! — akkor én leszek a tolmács.

Ugy is történt. A fogadásnál nem jelent meg más európai és így mi lettünk az elsők. Ajándékot is hozott: egy gyönyörű Mária-képet, remekművű ezüstrámban. Szép és értékes ajándék. A császár nagyon szívélyes volt. Midőn észrevette, hogy néhány szót tud abessziniul, barátságosan beszélt vele. Meghívta a szokásos vasárnapi ebédre és a ravasz Leonteff csupán azt a kegyet kérte, hogy Teutu császárné kezét csókolhassa. Ez természetesen nagy mértékben hízelt Meneliknek. Ő maga szerzett neki kihallgatást Teutuhoz. A legjobb barátságban váltak el egymástól. Nekem a dolog nem tetszett, de szólni nem volt okom.

A fehér alkirály.

Egy hét múlva üságozzák, hogy mint a császár vendége, benn lakik a Gibiben.

— Mit tartozik reám? — azt hívja meg, akít akar.

A ras-okkal együtt mulat; szabadon jár be a császári párhoz, sőt ami az utóbbi időben nem történt soha senkivel: a császár is látogatja őt és órákig marad nála. Majd megtörtént az, mire nem is mertünk gondolni. Ugyanis volt nekünk egy ujonnan elfoglalt tartományunk a nyugati végeken: Kafia. Ennek még nem volt kinevezett alkirálya és ide iglenszen Ras Mikhael vólói alkirály — meghódította — kormányozta. Minden nap vártuk az új Ras kinevezését. A fal-

Egy tökéletes szappan

Egy kálisavak nélkül és a legtisztább zsírokból készített szappan, mint a Kadum-szappan, fontos azért, hogy bőrünk ép egészségét és természetes puhaságát megtartsa. Bő habja a porusokat minden piszoktól felszabadítja. Azonkívül kétszer annyi ideig tart mint a közönséges szappan, mert kitűnően van kiszáritva.

Kapható gyógyszerárakban, illatszer-üzletekben. Nagyban a „Standard” drogueriaiban Bucuresti.

Cadum szappan

kaifal Ras: degyazmács Masasa. Ez a tartomány azért volt igen fontos, mert a birodalom egész aranytermése innét származott, mert népe folyókból és patakokból igen nagy mennyiséget mosott ki. E tartomány az adóját mindig nyers aranyban fizette. És a császár kinevezte Leonteff Larisz grófot Kafia alkirályának. Még nem fordult elő soha, hogy erre a méltóságra fehér embert emeljenek.

A felháborodás általános, de a felzúgult kedélyek lassan lecsillapodtak. Leonteff ras elutazott székvárosába. Néha-néha egy-egy rövid hirt hallottunk róla; rendezkedik és irgalom nélkül szedi be az adót. Ez nagyon tetszett Meneliknek.

Aranyat lop a császár bizalmasa.

Időközben hónapokig távol voltam. Megépítettük a Hauvasch folyón az állandó hidat, most már jöhetnek az esős évszakban is a karavánok. Hazaérkezésem után hallom, hogy jön Ras Leonteff. Ő maga hozza fel az adóba összeszedett aranyport. Őszintén örültem, hogy úgy csalódtam ebben az emberben. Egy hét múlva megérkezett az adószedő-bizottság, Leonteff és az adó nélkül. Hol van a Ras?

— A Ras egy nappal előbb lovagolt el egy szolgálóval és az arannyal. Nem bírtok utólról. Hát nincs itt?

— Gazember! — kiáltok és rohanok a császárhoz. Szemrehányásokkal halmozom el; komoran hallgat. Tudom, hogy nem Leonteff elvesztett bányája, csak az arany fáj neki. — Császár — még megfoghatjuk. Neki az egyetlen vasuti állomása Dire-Doaua. Mi, akik a rövidebb ösvényt ösmérjük, hamarabb ott lehetünk.

— Ugy csak siess, fiam!

Siettem is. Az életemet adnám, ha azt a gazembert elfoghatnám. Lőháton indultam egy lovas osztaggal. Négyeszer dőltek ki a lovak alattunk; egy éjjel sem aludtunk három óránál többet, de a huszonnégy napos utat hat nap alatt tettük meg. Midőn a hatodik nap délután be-vágtatunk Dire-Doauba, halljuk, hogy egy különvonat félórával ezelőtt hagyta el az állomást. Rohanok a főnökhöz.

— Ki ment el a különvonaton?

— Leonteff Ras gróf.

— Átkozott. Nem lehetne a vonatot abessini területén feltartóztatni?

— Ha még nem hagyta el a negyvenkettős órházat: igen.

— Telefonáljon gyorsan. Szerelvényt fel kell tartóztatni. — Berreg a telefon.

— É pillanatban haladt el az órház előtt a vonat. — A kagylót leteszli.

— Hány kilométer az órházról a határ?

— Negyven...

— Negyven! Ugy azonnal mozdonyt. Utól kell őket érni.

A hűtlen gárdakapitány izgalmas menekülése és ütközatos halála.

Három perc múlva a mozdonyon állunk. A forgalmi főnök vezet. A manométer tizenhatot mutat. Kevés. Petroleumot a kazánba. Kormos láng csap ki a kúrtón. A sebesség fokozódik; a sürgönypóznák vágatnak mellettünk. Minden idegszálam táncol. A feületesen épített pályatesten a mozdony mint egy csónak himbálódzik. Csak szorítani. Tizenegy perc és az órház eluhan mellettünk. Ostoba pófával bámul utánunk az ór. A főnök felkiált:

— Ott vannak! — és tényleg megpillantom — talán három kilométernyire — a vonatot. — Csak előre! Most már biztos, hogy megfogjuk őket. A mozdony minden része az erőltetéstől reszket. Az előttünk haladó vonat folyton nagyobbodik. Minket nem vett észre senki. Már csak egy kilométerre vannak. A fűtő a mozdony elejére kuszlik; hogy kapcsolhasson, ha összeérünk. A határ még távol és a vonat már csak száz lépésre előttünk. Csikorog a fék és lassan az előttünk haladó vonat gyorsaságát vesz-

szük föl. Lélegzetünket elfojtjuk, egy bárátságtalan lökés és össze vagyunk kapcsolva. De éppen az utolsó pillanatban, mert száz lépéssel odább már francia a terület. A szerelvény nagyokat fujva megáll. Revolverrel kezemben beugrom a vonat egyetlen kocsjába. A kocsi üres; csak a podgyász van benn. A tulsó ajtó nyitva. Megpillantom Leonteffet, amint hajadonfótt rohan a francia határ felé. Ismétlőpisztolyom mind a kilenc golyóját utána küldtem. A golyók nem találtak. Átlépte a határt, nem üldözhetjük. Minek is üldözzük, megtalálja büntetését a sivatagban. Fegyverét, revolverét a vonaton hagyta, csak az aranyat vitte el. A nyolcszáz kilométeres sivatagon nem tudott áthatolni, mert Dzsibutiba nem érkezett soha. Talán az éhség, talán a szomszág, talán a szomalik dardája ölte meg: keselyük, hiénák tépték, szakgatták hulláját. Csontjait ott fehérlettek a bucka tövében: amíg nem jött egy irgalmas számum és betakarta.

Igy halt meg az első és utolsó fehér Ras.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

— Megszűnik a lovasut Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi közuti villamos társaság egy angol konzorciumtól háromszáz millió kölcsönt vett fel a lovasuti vonalnak elektrizálási költségeinek fedezésére. A társaság legkésőbb egy év múlva teljesen megszünteti a lovasut áratait.

Anyja és fia.

Távol hegyek közül eljött Aradra Groza György édesanyja, hogy fiának művészetében gyönyörködjenek.

(Saját tudósítónktól.) A legnagyobb, legnemesebb, legülsőbb lelki szerelem — a fiúi szeretet. A legvérszobb, legkönnyesebb, legfájdalmasabb és leggyönyörűbb magasztosság — az anya érzése. Átkosak, bitangok, többszörös rablógyilkosok, bölcsek, pogányok, költők, művészek, bolondok, fáradtak és félistenek, szivtelenek és kegyetlen vérengzők — nincs kivétel — mind megre-megtek az anyai kéz sinogajására, az anyai szem megrebbenésére és a bitó alatt, az olympusi fényben, a dolgozó szoba áporodásában lehajtják fejüket, megre-meg a térdük és sirmak, sirmak, ha eléjük tűnik az anya kéje. Vagy lehet elcsapott szerető, végigkorbácsolt bestia, tisztá nyoszonyában nyugvó, békés, megbecsült feleség — itt sincs kivétel — az anyaság, tiszta, szűzi örömben égő, vagy gyászban fellobbanó lángokat gyújt a szívében, ha föléje hajol egy bölcshőnek, ha távoli izenetre vár, ha mellébe belekegyetlenkedik, vagy beleduzzad az öröm boldogsága, vagy egy gonosz hír. És mindenneknek a végén: nincs rokonság, nincs testvériség, nincs barátkozás, szerelem sincs: csak anya van és fia...

Groza György festő- és szobrászművész aradi tárlatán megjelent ma egy fejkendő, ezer rancu arccal becézett fej: a művész édesanyja. Bánatokban, örömkömben és években meggyötört alakja, könnyező szeme, paraszti ruhája, tarka zsebkendője, remegő keze, tipegő járása, olyan bájos, olyan szivbemarkoló jelenet és ahogy a vendégeket fogadja és a fia képeiről áradozik, ahogy a bejárati zsöllyéhez ül és ingyen osztogatja zavarában a 20 lejes katalógust, ahogy a sok újtól kábultan, félénken félrevonul valamelyik sarokba — örömeiben sirni — az édesanya. Sohase látott eddig várost, tárlatot, villanyt és kivilágított dúsas termet, szédítő, összekuszálja benne a multat ez a sok idegenség. Nem tudja már, hogy a sárga mészkőhegyek völgyéből remegtette, idáig a vonat, hogy megverte a fiát, ha favágás helyett festegetett, hogy odahaza, a széles őszi udvaron, a lombjauhulló eperfa alatt szórakozottan vár rá egy öreg ember, a párja, a fiának az apja, aki hirt vár és akivel együtt fognak sirdogálni fehér téli estéken, ha üzenet jön a fiától... de most nem tud, nem akar, nem mer gondolni semmire, csak érzi, hogy most itt van a fia mellett, idegen embe-rek csodálkozásának reflektorában szédül, remeg, sir, örül és kezét szorit minden látogatóval — az Édesanya. (p. a.)

Szegény asszony vagyok!

Mondja Magyarország miniszterelnökének felesége. — Beszélgetés Bethlen Margit grófnővel az erdélyi irodalomról, az erdélyi magyar nyelvről.

(Budapest, nov. 11.) Kosztolányi Dezső, a kiváló magyar író a budai miniszterelnökségi palotában meglátogatta Bethlen István miniszterelnök feleségét, Bethlen Margit grófnőt, aki csak nemrégiben kelt fel betegágyából. A verőfény fényes ködöt szítál a rózsaszín és fehér öszirózsákra — írja Kosztolányi — a grófné sárga ke-reveten ül. Mozdulatala frissek, nagyon határozottak, fiatalosak. Arcéja finom és éles, kék szeme a fekete, nem rövid haj keretében tündököl. Előtte az asztalon reggeli, tea, sonka, kocsonyával, három fürt szőlő, „bricche“ok. A magyar miniszterelnök neje és a költő közt a következő párbeszéd folyt le:

Ö: Legközelebb jelenik meg egy könyvem, melyben csupa apró, rövid mese van. Hosszabb munkát régóta nem írtam. Budapesten nem tudok dolgozni.

— Miért?
Ö: (Tündökl.) Félig magam is budapesti lennék. Gyermekkoromtól kezdve itt éltem. Félévig Budapesten, félévig a birtoikon. Isten tudja, azonban csak falun lehet írni, nyáron, csöndben. Ott, ahol erdők is vannak. És hegyek, hegyek.

— Budapest zavarja?
Ö: Nem, hanem a kötelességem. En hivatatos életet élek. (Nevet). Nem lehet az ember egyszerre miniszterelnök és írónő. Inkább háziasszony vagyok. A háziartás...

— Ezzel is tördök?
Ö: Hogyne. Reggel, mikor kilenckor fölkelek, az étrend, az ebéd. Mit főzünk ma ebédre? Aztán délután a hivatalos látogató-sok. Néha egymás után hét látogatást kell tennem. Jótékonysági egyletek, bálók. A bál előtt pedig a ruha gondja — ezt maguk nem ismerik, — mit vegyünk föl? Magam keressélem össze ruháimat s mind itthon varratom. Este színház. Szeretek színházba járni, minden darabot megnézek. Ugy érzem, hogy színházi műveltségünk igazán erős s színészeink kitünőek.

Ezután az irodalomról beszélgettek. A grófné az északi irodalmat kedveli a legjobban az oroszok kivételével, akiket nem olvas.

— Természetesen nagy könyvtára van? — kérdezte Kosztolányi.

Ö: Nekem? Semmi. Egy kölcsönkönyvtárba iratkoztam be. Gyönyörű könyvtáramat, melyet leánykorom óta gyűjtöttem, elvesztettem. A kommunizmus alatt hat vas- és fémmunkást tettek be lakásunkba. Mikor visszakaptuk lakásunkat, a nehezen elmozdít-ható bútorokon kívül minden el-tűnt, ruhák, cipők, fehérneműek s velük együtt sok ezer könyv is. Mit csináltak velük? Nyilván föl-tűzték, elégették. Nagyon sajnálom könyveimet. Gondoltam arra, hogy lassanként összevásárolom, újra megveszem, de az már nem lenne a régi. A könyvtárnak lelke van. Meghal, mint az ember. Nem lehet feltámasztani. És ma szegény vagyok. Hajdan, mi-kor még gazdag asszony voltam

bementem a könyvesboltba, husz-harminc könyvet becsomagoltattam, hazaküldtettem s köztük mindig akad kettő-három, melyet érdemes volt félretennem. Ma érdeklődöm, mit olvassak, kölcsön kérem, aztán, ha tetszik a könyv, megveszem.

— Erdély irodalmát ismeri?
Ö: Sok értékes tehetség tűnt fel ott utóbban. Már csak azért is rokonszenvezem velük, mert tudnak magyarul, a régi, izes nyelven írni, melynek gyökérszála évszázadokba nyúlnak vissza. Hogy beszélnek ma nálunk! A fiainkat kik itt nőttek föl, hány-

szor ki kell javítanom. „Te jó Isten“ — mondják. Mi az „te jó Isten“? (Vállat von). Nem szokom én meg azt, soha.

— Annyi bizonyos, hogy ez a kor nem nagyon tördök irodalmi finomságokkal.

Ö: Egyelőre. Ma csakugyan tetőfokom van a pénzuralom, mi-kor minden a pénz. Mi, kik most élünk, nem igen küzdhetünk a korszellem ellen. Legnagyobb fiunkat Amerikába küldjük, egy bankba, hogy ott tanuljon meg dolgozni, a bankok országában. En azonban hiszek abban, hogy ez átmeneti jelenség. Jön majd olyan idő, melyben ismét szóhoz jut a szellem, az egyéni erő. A kezdeményező képesség, a lélek. Száz év múlva, vagy kétszáz év múlva? Nem tudom. De én hiszek ebben.

A jekaterinburgi tragédia.

Az utolsó orosz cár meggyilkolásának hiteles történetét most tették közzé.

Jekaterinburgban 1918. július 16-án gyilkolták meg II. Miklóst, a minden oroszok utolsó cáriját. Ismeretlen emberek törtek be a már akkor régen fogva levő cár lakosztályába és a cárt, a cárnőt, öt gyermeküket, valamint az udvari orvost és három nő szolgájkat agyonlőtték. Hét év óta egész legendakör szövéődött a cári család tragédiájára körül és sokan vannak az orosz emigránsok között, akik hosszú esztendőkon át azt remélték, hogy a cár családjával a Kaukázus hegyóriáiban bujdos-sik. Most azonban szertefoszlott a legenda. Megjelent Szokolov N. A. volt orosz vizsgálóbíró könyve a cári család meggyilkolásáról és ebben a könyvben Szokolov, aki Kolcsak tábornok megbízásából lelkismeretes és alapos vizsgálá-tot folytatott le a véres gyilkos-ságról, napvilágra hozza a szörnyű dráma minden részletét és bizonyítékát. Elmondja a könyv, hogy II. Miklós cárt a forradalom után néhány héttel, 1917. március 20-án tartóztatták le és Tobolszk-be száműzték. Ez még a Kerenszky-uralom idejében történt, mert a kommunisták, akiknek vezérei 1917. áprilisában Németországon át érkeztek haza Oroszországba, csak novemberben ragadták magukhoz a hatalmat. A cári család-ot 1918. július 16-án ölték meg Jekaterinburgban Iparjev házá-ban. A moszkvai szovjet-kormány tagadta, hogy része volna a cári család meggyilkoltatásában és vizsgálatot is indított a tényállás kiderítésére, de ez a vizsgálat holtpontra jutott, mert a szovjet-kormány maga akadályozta meg az igazság kiderítését. 1919. ele-jén Jekaterinburg a fehérek kezé-be került és Kolcsak admirális 1919. februárjában megbízta Szokolovot, az omszki törvényszéki vizsgálóbíráját, hogy nyomozza ki a cári család meggyilkolásának körülményeit. Szokolov alapos és lelkismeretes munkát végzett. Igen sok tanút hallgatott ki, több-nyen tartott helyszíni szemlé-t, minden legkisebb nyomot fölku-tatott és pontos fényképfelvételeket készített. Abban a szobában, ahol a gyilkosságot végrehajtották, 16 golyóütötte lyukat találtak a fal-ban, hatot a padlóban és több lyukban golyót is találtak. Ezen-

kívül a falban néhány szuronytól származó ütést nyomát is sikerült kikutatni. A falon és a padlón talált vérvonokról az orvosi vizsgálat megállapította, hogy azok embervértől származnak. — Szokolov azután ásatásokat végeztetett a ház környékén, ahol a halottakat eltemették és ott megtalálta azokat az ékszereket, amelyeket a cárnő és a cár leánygyermekei állandóan viseltek, valamint a cár óráját, gyűrűjét is. A véletlen azt az irást is kezébe adta Szokolovnak, amelyben a gyilkosok 11 pud kénsavat és 40 pud benzint kérnek a szovjethatóságtól a holttestek megsemmisítéséhez. A gödörben, ahova a meggyilkol-takat eltemették, meg is találták a kénsav és a benzín nyomaint.

Szokolov könyvében igen sok okmányt, jegyzőkönyvet, fényképfelvételek közül, amelyek mind bizonyítják, hogy az orosz cárt egész családjával együtt meggyilkolták. Elmondja még könyvében Szokolov, hogy kevéssel a cári család megölése után Perm-ban meggyilkolták Michail nagyherceget. Alopajevszkben pedig hat orosz nagyherceget végezték ki.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* Naszszabásu és minden tekintetben páratlan színházi estben gyönyörködhet Arad publikuma november 22-én, vasárnap. Sorr Jenő, az aradi színház ismert szerelmes színésze tartja búcsuestélyét, amelyen egy szenzációs Aradon még nem játszott vígjáték-ujdonság, Vajda Ernőnek Európában és Amerikában világsikerű aratott „Déliab“ (Fata Morzana) című darabja kerül színre. Az est sikerét nagyban növeli, hogy a női főszerepet Jósika Mici, a nagyváradi színház országosnevű művésznője játsza, kinek fellépése iránt máris nagy az érdeklődés. Az est keretében az ertes felvonások között két aradi ismert és népszerű ének-művész koncertszámokkal szerepel. Jegyek már hétfőtől kezdve válthatók színház pénztáránál.

Kész női kabátok
a legdivatosabb kivitelben
feltűnő olesón
VÁNDOR
divatruházában Arad,
Strada Mejanu. ☎: Telefon: 5-15.
Ökintse meg a kirakatokat!

Köztársasági elnök lesz a bajor extrónörökös.

A német szociálisták puccstól félnek. — A német nemzeti párt tiltakozik a locarnoi szerződés aláírása ellen.

Berlinből táviratozzák: A német-nemzeti párt ma nyilatkozatban fordul a kormány ellen, melyben kétségbevonja a kormányt az azt a jogát, hogy a birodalmi gyűlés előzetes megkérdezése és hozzájárulása nélkül aláírhatja a locarnoi szerződést. A nehézségek elhárításán maga Löbe, a birodalmi gyűlés elnöke is fáradozik, aki a különböző frakciók vezetőit tanácskozássra hívta össze, hogy többséget szerezzen a kormánynak a locarnoi szerződés ratifikálására. Politikai körökben nagy feltűnést keltett a szociálisták támadása Gessler birodalmi hadügyminiszter ellen, akit azzal vádolnak, hogy a bajor monarchistáknak államcsíny esetére megígérte, hogy rendelkezésükre bocsátja a hadsereget. A szociálisták szerint a hadügyminiszter és a bajor monarchisták között megállapodás jött volna létre, amelynek értelmében Gessler adjutánsa lesz Bajorország miniszterelnöke, míg Rupprecht extrónörökös Bajorország elnökévé választják meg.

Aradon dől el

a Kereskedelmi Bank aradi fiókjának sorsa.

Conrad Ottó és Chrisoveloni a napokban Aradra érkeznek.

(Saját tudósítónktól.) A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának sorsa a napokban dől el, amikor végleg dönteni fognak, hogy a nacionalizálási törvény szerinti 67 százalékos részese-dést kinek juttatja az intézet. Ma már ugyan biztosra vehető, hogy a román részről a Banca Chrisoveloni pénzcsoport társul a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak nemcsak az aradi, de másik három fiókjával is, valamint az Erdélyi Bankkal is. Egy ma érkezett bucuresti-i jelentés szerint Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökeigazgatója és Conrad Ottó dr. igazgató Bucuresti-ben már megalkotották is a megállapodást a Banca Chrisovelonival a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjának, az Erdélyi Bank és Takarékpénztárnak beolvadását, illetve társulását illetőleg, amelynek lényege az, hogy az Erdélyi Bank 33 százalékig, a Chrisoveloni pedig 67 százalékban lejegyzi az új erdélyi banknak a Banca Comerciala Ardeleana alakítókéjét, mely egyelőre negyvenmillió lej lesz, de amely összeget később fölemelik. Az új erdélyi banknak a Chrisoveloni-bank vezérigazgatója lesz az elnöke, Weiss Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója pedig vezérigazgató lesz.

Beavatott helyről szerzett információink szerint ez a bucuresti-i híradás természetes folyománya az eddigi tárgyalásoknak. Evvel kapcsolatban történik döntés a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank erdélyi fiókjainak további sorsáról is. Információnk szerint az aradi, valamint a többi erdélyi fiókok az új erdélyi banknak lesznek a fióktintézetek, úgy, hogy terv szerint az aradi fiókjuk lesz

Banca Comerciala Ardeleanának. Conrad Ottó dr. még ezen a héten, de legkésőbb a jövő hét elején Aradra érkezik a Chrisoveloni

Bank vezérigazgatójával és itt tárgyalják meg, milyen szerepe lesz az új bankalakulásban az aradi bankfiókoknak.

Titulescu megegyezést vár Amerikától.

A román delegáció elismeri Romániának az Unióval szemben fennálló adósságát, de méltányosságot kér.

(Newyork, nov. 11.) Titulescu, meghatalmazott miniszter, a román delegáció vezetője Washingtonba érkezése után a következő nyilatkozatot tette: A román delegáció Amerika földjére lépve szükségét érzi annak, hogy kifejezze háláját azért a segítségért, amelyben az amerikai nép Romániát a háboru idején részesítette. Románia a nemzetközi szerződések respektálásán olyan elvnek tekint, amely nélkül a civilizált életben a megértés lehetetlen. A román kormány ettől az elvtől vezettetve mindig elismerte Romániának az Egyesült Államokkal szemben fennálló adósságát. Románia őszintén kívánja a há-

borus adósságok méltányos rendezését, mert ettől a megoldástól függ a béke konszolidálási munkájához szükséges együttműködés és kapcsolatok fejlesztése. Mint-hogy pedig a román kormány a háborus adósságokat elismerte, csupán az ország fizetőképességének megállapítása és a fizetési módok megszövegezése van hátra. A román delegáció tagjai őszintén fogják ismertetni mindazokat a tényeket, amelyek a kérdés megoldásánál figyelembe veendőek. Ismerve saját érzelmeit és az Egyesült Államok igazságos szellemét, a román delegáció nem képzei el, hogy a tárgyalások ne vezessenek eredményre.

Zima Tibor beszédéről tárgyalt a magyar nemzetgyűlés.

Arad város képviselőjének bucuresti felszólalását ismertette egy magyar képviselő. — Románia és Magyarország egymásra vannak utalva a szláv gyűrével szemben.

(Saját tudósítónktól.) A külföldi politikai körökben mostanában egymásután bukkannak föl olyan híradások, amelyek Magyarország és a kánsantant között megindítandó tárgyalások szükségességéről szólnak. Ugyanez a híradások tudni vélik azt is, hogy ezek a tárgyalások valamelyes biztonsági szerződés, illetve garancia-paktum megkötésére irányulnának. Ezeket a kétségtelenül érdekes és figyelemreméltó híreket tegnap a magyar nemzetgyűlésen konkrét formába öltöztette Petrovits György dr. nemzetgyűlési képviselő, aki a román-magyar megegyezést sürgette.

Makó város egységespárti képviselője felszólalásában Zima Tibornak, Aradváros kamarai képviselőjének egyik Bucurestiben elmondott beszédére hivatkozott és részletesen ismertette a bucuresti kamarában elhangzott felszólalást, amely a román-magyar közeledés mellett foglalást állást. Petrovits dr. elmondotta, hogy erről a beszédéről a budapesti napok nyomán értesült, amelyek bő részletességgel ismertették annak idején Zima Tibor felszólalását, aki beszédének túlnyomó részében a román-magyar viszonyról foglalkozott s mint emlékeztetés, Zima képviselő azt hangoztatta, hogy Románia és Magyarország geográfiai és geopolitikai egymásra utaltságai adva van, hisz mind a két országot majd háromnegyed részben egy szláv gyűrés veszi körül, amely kezdődik északi Csehországgal, Lengyelországon át folytatódik Oroszország felé és Bulgárián keresztül Szerbiáig tart.

Köztudomású, hogy a szláv népek expanziós törekvést árulnak el s ha a háboru emlékei ideig-óráig őket is vertek közéjük, előbb-utóbb mégis létrejön a szláv egység s akkor az egységes szláv tenger az aránylag kis Romániát és Magyarországot el kell, hogy nyelje. Ennek megakadályozására

szükség és, az, hogy e két ország a fenyegető szláv-veszedelemmel szemben összefogjon egymással, szerződésre lépjen s emellett valamely nyugati nagyhatalomra támaszkodjék. Zima Tibor szerint ez a nagyhatalom csak Németország lehet, minthogy Franciaország közismerten szlávóvilági politikát folytat. Ez a veszedelmes helyzet adja tehát Románia és Magyarország egymásrataltságát. De egyben hozzátevé Zima képviselő, hogy az ilyen biztonsági szerződéshez az ut csak az erdélyi magyarságon keresztül vezethet. Amíg ugyanis — mondotta Zima — itt Erdélyben a magyar kisebbség el van nyomva s a magyarság nyitott sebekkel járkal, addig Magyarországra nézve erkölcsi és politikai lehetetlenség, hogy szövetségre lépjen Romániával. Ha majd a többségi és kisebbségi nemzetek között a viszony valóban szívélyes lesz, akkor adva van a lehetősége annak, hogy a két egymásra utalt állam tartós és szoros szövetséget kössön egymással a fenyegető szláv gyűrésével szemben.

Zima Tibor beszédének eme részletes ismertetése után Petrovits György kijelentette, hogy a jelenlegi geopolitikai konstellációk következtében az ezme most aktuálisá vált s hovatovább mindjobban elérkezik annak szükségszerűsége, hogy ezzel a nagyjelentőségű kérdéssel illetékes faktorok eszébe komolyan foglalkozzanak. Neki magának is az a meggyőződése, hogy a magyarok és románok kétségtelenül egymásra vannak utalva s minél előbb meg kell keresni azokat a módokat, amelyek mellett Románia és Magyarország között megegyezés volna létesíthető. El kell tüntetni a két országot egymástól elválasztó szakadékokat annál inkább, mert ez mind a két államnak egyaránt elsődrendű érdeke.

Petrovits György beszédét a magyar nemzetgyűlés tagjai szinte pártkülönbség nélkül nagy érdeklődéssel és figyelemmel hallgatták végig és

beavatott körök véleménye szerint a beszédnek geopolitikai vonatkozásában föltétlenül jelentős és számottevő következményei lesznek.

H I R E K.

— Átnyújtották a hódoló feliratot Öfelségének, Bucurestiből jelentik: A kamara felirati bizottsága ma nyújtotta át a kamara feliratát Öfelségének. A kamara holnapi napirendjén több fontos interpelláció szerepel, közöttük Madgearu interpellációja is, hacsak a lengyel képviselők látogatása miatt a kamara ülését el nem halasztják. A kamara és a szenátus egy bizottsága már elutazott a határra, hogy a lengyel képviselőket ott fogadja. Holnap délután 4 órakor a kamara és a szenátus együttes bankettet rendez a lengyel vendégek tiszteletére.

— Románia nem köt szerződést Oroszországgal. Bucurestiből jelentik: Duca külügyminiszter ma hivatalos kommunikében meccafolta azokat a híreket, amelyek a Neue Freie Presse útján kerültek a világsajtóba arról, hogy Románia kereskedelmi szerződést köt Oroszországgal. A külügyminiszter nyilatkozatában kijelentette, hogy Románia álláspontja Oroszországgal szemben nem változott és a helyzet ma is ugyanaz, amint a népliga ülésén kifejtette.

— Felemelik a tiszték fizetését. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtti ülést tartott a hadügyminiszterium költségvetési bizottsága, amely elhatározta, hogy a leányeség élelmezési illetményeit napi 14 lejről 18 lejre emelik, az állatok élelmezésére megszabott napi átalányt pedig 30 lejre. A bizottság elhatározta a tiszték fizetésének 40 százalékkal való felemelését.

— Zavargások törték ki Portugáliában. Madridból táviratozzák: Portugáliával minden érintkezés megszakadt és ebből arra következtettek, hogy a választásokkal kapcsolatban zavargások törték ki.

— A locarnoi egyezmény az angol parlamentben. Londonból táviratozzák: Az alsónáz jövő szerdai napirendjére tűzték ki a locarnoi szerződés tárgyalását. Az egyezmény vitája során Baldwin miniszterelnök, Chamberlain külügyminiszter, Macdonald és Lloyd George volt miniszterelnökök is felszólalnak.

— A csehszlovákiai választások. Prágából táviratozzák: Csehszlovákia területét 22 képviselőválasztó és 12 szenátorválasztó kerületre osztották be. A november 15-én megtartandó képviselőválasztáson az öt szociálistapárt és a kommunisták valamennyien külön-külön állítanak jelöltöket. A zsidók husz képviselő és öt szenátorjelölttel szerepelnek.

— Áthelyezett pénzügyi főtisztviselő. Az aradi pénzügyigazgatósághoz ma érkezett meg a pénzügyminiszter rendelete, amellyel Balajanu Misu pénzügyi subinspektort saját kérelmére az aradi pénzügyigazgatóságtól Iasiba helyezte át. A kitünő és rokonszenves pénzügyi főtisztviselő a régi királyságból került Aradra s főképen az adófizetések ellenőrzésével foglalkozott. Kényes hivatását mindig kiválóan töltötte be s általános megbecsülésnek örvendett.

Jön! Jön!
Fárho bosszuja.

— Országos kávékongresszus Budapest. Budapestről táviratozzák: A magyarországi kávéok országos kongresszusa ma kezdődött meg, amelyen megjelent Bondy Alfréd, a csehszlovák kávészövetség alelnöke, aki felszólalásában a csehszlovák viszonyokat ismertette. A kongresszus különben az adókkal, a tanonc-érdéssel, az idegenforgalommal, az áruegységgel és az üzlethelyiségek fejlesztésével foglalkozott.

— Ujból elítélték Fényes Lászlót. Budapestről táviratozzák: Fényes László mint vádlott állott ma a budapesti törvényszék előtt, mert Somogyi Bélának, a Népszava megvilágozó szerkesztőjének ügyében a katonai ügyészséget egy cikkében megrágalmazta. A bíróság bűnösnek mondta ki Fényes Lászlót, akit három havi fozházra és 5 millió korona pénzbüntetésre ítél.

— A szociálista internacionale az orosz szovjet ellen. Budapestről táviratozzák: Peidl Gyula szociálista képviselő ma tért vissza Londonból, ahol az internacionale végrehajtó-bizottságának ülésén vett részt. Peidl kijelentette, hogy a tanácskozáson egyhangúan fogadták el azt a határozati javaslatot, amely szerint sürgetni fogják a leszerelés világkongresszusának mielőbbi összehívását és tiltakoznak minden olyan kísérlet ellen, amely a locarno-i egyezményt Oroszország ellen irányuló szerződésnek igyekszik beállítani. Ezen azonban az internacionale végrehajtó-bizottsága felszólítja az orosz szovjetkormányt, hogy változtassa meg jelenlegi politikáját, amely izolált helyzetbe juttatja.

— Új klinika városi telken. Az aradvárosi tanács mai ülésén az aradi bábaképző kérvényét tárgyalta, amelyben a várostól telket kért egy új klinika felállítására. A város azonban arra hivatkozva, hogy az agrár-bizottság egyelőre még nem szabadította fel a városi telkeket a kisajátítás alól, egyelőre elutasította a kérvényt.

— Az aradi liceum internátust épít. Az aradvárosi tanács ma a Moise Nicuara liceum újonnan felállítandó internátusáról tárgyalt, amelynek építkezési költségeihez az állam is hozzájárul. A város a Gloria-CFR sportpálya közelében telket utalt ki az internátus céljaira, míg a minisztérium által küldött első részletet, egy millió lejre ma Georgeescu János prefektus, belügyi vezérfelügyelő átadta az építendő intézet igazgatóságának.

— Könyvtárgyterület kiadását Kerpelénél.

— Szövetkezeti ítéletnek Aradvárosi tisztviselő. Arad város tanácsa — mint ismeretes — elhatározta, hogy a városi tisztviselői olcsóbb beszerzéseire szövetkezeti alakít. Ma délután megbeszélés volt a szövetkezeti végleges megalakításának dolgában. A tanácskozás dr. Robu János főpolgármester elnöklésével történt és alapos vita folyt az alapszabályokról. Végül dr. Jecsi Károly városi főügyész és Stefanuț Sabin főjegyzőt megbízták az alapszabályok végleges megszövegezésével. Ennek elkészülte után formálisan is megalakult a szövetkezet.

Erdélyszerte szervezkedik a magyarság

Egymásután alakulnak a magyarpárti tagozatok.

(Cluj—Kolozsvar, nov. 11.) A jövő hét a Magyar Párt gyűléseinek jegyében fog lefolyni. November 22-én a kiüklőmenti tagozat tart Pékri Sándor elnöklésével gyűlést, amelyen a központ részéről Sándor József alelnök és gróf Toldalagi Mihály vesznek részt. A határmenti magyarság szervez-

kedése is erőteljesen folyik. E hó 22-én Nagyváradon és Szatmáron lesznek a gyűlések, amelyek megalakítják a Magyar Párt helyi tagozatait. A biharmegyei tagozat gyűlésén ifj. gróf Bethlen György alelnök, Róth Hugó dr. és Willer György dr., Szatmáron Gabányi Imre képviselik a Magyar Párt központját.

A magyar fajvédők szoros együttműködést akarnak Romániával.

Budapestről táviratozzák: A fajvédők tegnap politikai vacsorát rendeztek, amelyen Eckhardt Tibor nemzetgyűlési képviselő, a fajvédők vezére, hosszabb beszédet mondott. Eckhardt kifejtette, hogy teljesen elhibázott politika a nagyantanttra építeni. Magyarországnak a szomszédos államokkal kell elsősorban tárgyalni, különösen pedig Romániával és Jugoszláviával, mert Csehszlovákia fennmaradásában nem bízik. Nem hiszi, hogy Jugoszlávia ne látna be, hogy a Magyarországgal való becsületes megbékülés sajátmagának is érdeke.

— Elutasították Cuza kártérítési pörét. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb semmitörvényszék visszautasította Cuza professzor keresetét, amelyben a közoktatásügyi minisztérium ellen indított felfüggesztési pör miatt. Cuza professzor tudvalevőleg hárommillió lejre követelt a közoktatásügyi minisztériumtól. A kereset visszautasításának hírére a diákok tüntető felvonulást rendeztek a főváros utcáin.

— A kitűnő fekete kávé. Egy aradi háziasszony az ebéd végén, mikor a fekete kávéval szolgálták, hogy a vendégnek büszkén dícserezzék, hogy a kávé az, amelyre külön gondot szokott fordítani. A vendég kedveskedve jelentette ki, hogy a kávé a legkitűnőbb ital a földkerekségen. A háziasszony odanyújtja a vendég elé a cukor-tartót.

— Bocsánat nagyságos asszonyom — szólta a vendég kezét felemelve. — Én sohasem teszek cukrot egy jó kávéba. Azzal csak tönkretesz az ember azt. A cukor elveszi a kávénak az aromáját, erejét és ízét. Tudja-e, hogy mikor édesítem meg a kávé? Amikor nem ér semmit, amikor nem lehet lenyelni, amikor nincs más íze, csak keserűség.

A vendék megízleli a kávé és leteszi a csészealjra.

— Azonban minden szabály alól van kivétel — folytatja — amikor ily kedves háziasszony kínálja a cukrot, nem lehet azt visszautasítani.

És egymásután négy darab kockacukrot tett a kávéjába.

— Elítélték a nagyváradai zsidó diákokat. Cluj-Kolozsvarról jelentik: A kolozsvari hadbírószék ma tárgyalta a nagyváradai híres diáktüntetés ügyét. Annak idején a zsidó diákok összefogtak és megtámadták a tüntető román antiszemita diákokat. Összesen 18 zsidó diák állott a hadbírószék előtt. A tanács kihallgatása után, akik valamennyien román diákok voltak, a hadbírószék Valkányi Bélát, Klein Györgyöt és Schutz Józsefet 4-4 hónapra fozházra ítélte.

— Fehér & Co. modern hölgy-fodrászata Arad. Vizondulatio és bubifej specialista. Készíti a legdivatosabb hajmunkákat. Elsőrendű szalonok.

— Katonai forradalom Spanyolországban. Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse párisi távirata megerősíteni látszik a spanyol katonai forradalom kitörésének híreit. Madridban és Barcelonában a diktatura elleni összeesküvés vádjával számos tisztet letartóztattak.

— Egyezmény Románia és Bulgária között. Bucurestiből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter ma hosszabb megbeszélést folytatott Penenev bucaresti-i bolgár követével a román-bolgár egyezmény végrehajtása ügyében. Az egyezményben arról van szó, hogy a romániai bolgár vagyonok zár alól való feloldása ellenében Bulgária kerek összeget fizet a román kormánynak kártérítés fejében.

— Elhunyt volt aradi tanító. Kelemen János aradi szobrász a pécsi rendőrségtől táviratot kapott, hogy öccse: Kelemen Ferenc volt aradi tanító ott meghalt. Kelemen Ferenc a világháború végéig küzdött a hősiességéért számos kitüntetésben részesült, majd annak végével Magyarországon telepedett le és ott csendőrfőhadnagy lett. Az elhunytban Kelemen Kálmán gurahonti (honföldi) CFR. állomásfőnök öccsét gyászolja.

— Motoros járművek tulajdonosainak jelentkezése. Arad város és a vármegye prefektusa felhívja az összes aradi és a megyei motoros járművek tulajdonosait (autó, motoroskerékpár), hogy a tulajdonukban lévő motoros járművek összeírása végett az aradiak november 16-19. között, a vidékiek november 20-án a délelőtti órákban jelenjenek meg a megyei prefektúrán működő sorozóbizottság előtt. Azok ellen, akik a felhívásnak nem tesznek eleget, szigorúan eljárnak.

— Elhalasztották az árverést Feketék ellen. Mekkintük, hogy Arad városa mára árverést tűzött ki Fekete Mihály színházigazgató és felesége lefoglalt butoraira, melyeket Feketének a színház bérletéből maradt 32.000 lej fedezetére foglaltak le. Ma reggel azonban megjelent a városbíró és halasztást kért. A város vezetősége hozzájárult ahhoz, hogy a tartozást a színházigazgató négy részletben fizethesse meg, mégpedig e hó 16-án és 19-én tíz-tízezer lejt, 23-án és 26-án pedig hat-hatezer lejt.

— Magyaranyu vasuti katasztrófa Belgiumban. Brüsszelből jelentik: A brüsszel-aacheni expresszvonat Nivelles mellett kisiklott. Hét kocsi összetört, a halottak és sebesültek száma igen nagy.

— Jánossy Győző temetése. Ma délután 3 órakor ment végbe nagy részvét mellett Jánossy Győző nyug. jószágigazgató temetése. A rossz idő dacára nagyszámú uriközönség jelent meg a felsőtemető halottas csarnokában, hol a ravatalt a virágoknak egész halmaza fődte. A gyászszertartást Novák R. Mihály minorita-rendi titkár, hittanár vezette, ki költői lendületű imával bucsuztatta a meghaltat. Jánossy Győző 1857-ben született a máramarosmészei Kerekhegy községben. Középszkoláit a szatmári jezsuiták konviktusában, jogi tanulmányait a máramaroszi akadémián végezte. Mint a timisoarai tanfelügyelőszéki fogalmazóját, 1896-ban az aradi jószágigazgatósághoz helyezték át segédtitkári minőségben. Nagy tudása és kiváló lelkiismeretessége folytán gyorsan emelkedett, míg jószágigazgatóvá lett és miniszteri tanácsosi rangot nyert. Az imperium-változás után is hivatalában maradt és most három éve ment nyugalmába. Néhai neje szül. Fedák Erzsébet révén rokonságban állt Fedák Sárival és a nagy művésznek több aradi vendégutja alkalmával Jánossyék házána szállt meg. Az elhunyt jószágigazgató jó modorával, kedélyével és vendégszerető házával mindenkinek becsülését vívta ki. Gyászmiséje e hó 14-én d. e. 10 órakor lesz az aradi róm. kat. templomban.

— 405—1925. sz. Hirdetmény. Ezennel közhírré tesszük, hogy az aradi róm. kat. egyházközségi képviselőtestületi tagok választása folyó évi november hó 22-én, a róm. kat. főgimnázium tornatermében (Str. Ioan Calvin 22.) fog megejteni. Választási elnök: Martonosi Béla. A választás a mondott napon reggel 8 órakor veszi kezdetét. Választás alá kerül 100 rendes képviselőtestületi tag és 34 póttag. A választás tekintet nélkül a szavazók számára, meg fog tartatni. Szavazati jogosultságát csak azon egyházközségi választó gyakorolhatja, ki az egyházközségi terhek viseléséhez hozzájárul, illetve kivett egyházközségi adójának fizetésével a múlt évről hátralékban nincsen. Arad, 1925. évi november 11. Dr. Monay Ferenc, egyházi elnök. Schill József, világi elnök.

— Valódi angol és német gramofonok, modern tánc- és művész-lemezek nagy választékban Hegedűs cégnél Aradon.

— Esméletlen asszony az utcán. Az elmúlt éjjel a Str. Bratianu és Str. J. Vulcan sarkán a rendőrszem egy eszméletlen állapotban levő asszonyt talált az utcán. Mentőkért telefonált, akik bevizitották a kórházba. Az eszméletlen asszony neve Oana Ilona és az aradmegyei Banești községből való. A várban szolgáló katonafiatalegyedege végett jött Aradra, de az utcán hirtelen rosszul lett és elájult. Az orvosok a spanyol-járvány tüneteit konstatálták a betegben.

Női felöltők
legjobban és legolcsóbban
PLESZ
női divatruhákban kaphatók. Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. Városvédelmi bizottság engedélyével.

— **Miért lett öngyilkos a budapesti operaénekesnő huga.** Hirt adunk arról, hogy Sámson Berta, Sámson Mária budapesti operaénekesnő huga Newyorkban öngyilkosságot követett el. Cianikállival megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosság okáról és körülményeiről most newyorki távirat számol be. A szerencsétlen leány a mérget Lux Jenő newyorki mérnök lakása előtt vette be, s így akarta meglátogatni Lux Jenőt, de már nem juthatott fel a mérnök lakásáig, mert közben összeesett. A kezében két gyászkeletes levelet szorongatott, amelyek egyike Lux mérnöknek, a másik pedig nővérének szólt. A 23 éves urileány a newyorki bakteriologiai laboratóriumban dolgozott és fölöttese a legnagyobb mértékben meg voltak elégedve vele, sőt már feltűnésteltő önálló munkákat végzett. Szép jövő állott előtte, de Sámson Berta szelmes lett Lux Jenőbe s miután azt hitte, hogy szerelme nem tárt viszonzásra, inkább a halált választotta. Viruló szép leány volt az öngyilkos, aki hátrahagyott szobájában azt kéri, hogy holttestét tegyék el. A hír nővérét, Sámson Mária-t Kansas Citybe érte, ahol a „Rose Mary” címszerepét énekelte egy utazó operett-társulatnál. A rendőrség sürgönyéből szerzett értesülést a tragédiáról, azonnal otthagya a társulatot és Newyorkba utazott.

— **A niceai zsinat centennáriuma.** Rómából jelentik: Ezidén van tizenhatodik centennáriuma az I. egyetemes zsinatnak, amelyet XI-ik Pius pápa rendeletére fényes ünnepségek tözött ünnek meg Rómában. Az egy hétig tartó ünnepségek vasárnap, november 8-án kezdődnek. Naponta ünnepi nagymise lesz a keleti szertartások fényes pompájában. Az Udvoztónak legrégebb csodatevő képe, amely történelmi följegyzések szerint a Konstantin császár által felépített és bizvesztier pápa által fölszentelt lateráni templom falán a szentévi szertartások alatt megjelent s amelyet ma a szent lépcsőház fölé épített kápolnában őriznek. A csodatevőre lesz kitéve a lateráni templomban, ahonnan november 14-én délután ünnepies körmenetben kísérik át a Szent Péter-templomba. Itt november 15-én Szent Péter sírja előtt az új nagy oltáron Cadi görög patriárka fog görög ritus szerint nagymisét pontifikálni a pápa jelenlétében, akinek trónját Szent Péter apostol bronzszobra előtt állítják föl. Utoljára 1903-ban volt görög ritusu mise a Szent Péter-bazilikában. Az ünnepségek alkalmából nemcsak görög, de az egyházban engedélyezett minden ritus szerint lehet misézni a Szent Péter templomban, ami pompás látványt nyújt a zarándokoknak. A csodatevő képet november 18-án kísérik vissza őrzési helyére.

Válságba került az erdélyi katolikus oktatás.

A katolikus státus szomorú beszámolója az elmúlt esztendő sok-sok szenvedéséről.

(Cluj—Kolozsvár, november 11)
A katolikus státus, amely e hó 19-én tartja legközelebbi ülését, ma kiadta jelentését, amely egyrészt az erdélyi katolikus egyház kulturális és anyagi viszonyaival foglalkozik, másrészt pedig leszögezi azt, hogy Erdély katolikusai egységesen és odaadóan fognak küzdeni továbbra is a maguk jogaiért. Ennek a nemes küzdelemnek első eredménye az a terjedelmes könyv, amely ez év augusztus havában „Az erdélyi katolicizmus története” címmel hagyta el a sajtót. A státus jelentése elsősorban kitér az 1924—1925. év tanulmányi előmenetelére s megállapítja, hogy a hét státusgimnázium tanulmányi mivója emelkedett, de ez az emelkedés még nagyobb lett volna, ha az iskolák vezetőit nem gátolják meg becsületes főrekeveikben. Az érettségi vizsgálatokkal és az ötödik osztályos felvételi vizsgákkal kapcsolatban leszögezi a jelentés a tapasztalt visszasságokat és megállapítja, hogy magyar nyelven csak fizikából, matematikából és kémiából felelhettek a diákok, ami rámutat arra, hogy a kormány mennyire respektálja a kisebbségi iskolák jogait. Szomorúan regisztrálja, hogy ezeken a vizsgákon a katolikus növendékek 55 százaléka kibukott. Foglalkozik ezután az államsegély kérdésével. Megállapítja, hogy az államsegélyre részint a kisebbségi egyezmény vonatkozó szakasza értelmében, részint azért, mert valaha a ma-

gyar kormány is segélyezte az összes kisebbségi iskolákat, a katolikus egyháznak joga van. 1921-ben váratlanul beszüntették az államsegély folyósítását, jóllehet a szász iskolák állandóan és zavartalanul kapják. A jelentés következő pontja a nagyszebeni „Teréz” árvaház és a csikmegyei katolikus iskolák jogtalan elvételeivel foglalkozik: majd áttér a folyó év március hóban tartott tanügyi ankét méltatására. Ismerteti azokat az előzményeket, amelyek arra kényszerítették a státust, hogy a kisebbségi iskolák kérdésében, különösen a magánoktatási javaslat ügyében memorándummal forduljon a Népszövetséghez. A magánoktatási reform, a kisebbségi egyezményvel ellentétben, csak arra alkalmas, hogy az egész kisebbségi oktatást alapjában felhagyja meg. A státus a gyűlés felhatalmazását kéri, hogy az esetleges további lépéseket megtegyék. Tárgyalja a jelentés az egyházi autonomia megsértését is és erre vonatkozólag példának hozza fel, hogy ez év július 19-én a kultuszminiszterium kiküldte Lorenescu igazgatót az egyházi alapítványok számadatainak felülvizsgálására. Kéri a státusgyűlést, hogy az illetéktelen beavatkozás ellen emeljen szót. Végül foglalkozik a különböző alapítványok szomorú anyagi helyzetével, amelyre jellemzésül felemlíti, hogy egyedül a tanulmányi alapítványok ezévi költségvetése több, mint kétfélmillió lej passzívával zárult.

— **Nemzetközi döntőbírátság ítélt a vármegyék vagyona fölött.** A trianoni békeszerződéssel kettévágott határmenti vármegyék vagyonának likvidálása fölött körülbelül hat hónappal ezelőtt kezdődtek meg a tárgyalások Románia és Magyarország megbízottai között. A tárgyalásokat Aradon román részről dr. Hodor Viktor közigazgatási vezérfelügyelő és dr. Lázár Ágoston alispán vezették s annak idején azokról részletesen beszámoltunk. A két ország kiküldöttél alapjában véve minden tekintetben megegyezésre jutottak. Kivéve a megyei ingatlanok értékének megállapítását. Itt elől kérdések okozták a differenciát. A magyar kormány megbízottai ugyanis sokszorosan magasabbra értékelték az ingatlanok és egyéb vagyontárgyak értékét, mint a román bizottság tagjai. A magyarok jelenlegi építési összegeket vettek fel, míg a románok a forgalmi értékét hajlandók csak felbecsülni, illetve megállapítani. Az ellentétek dolgában a megállapodás szerint a döntőbírátság fog ítélni. Az eisőfoku döntőbírátság a román és a magyar belügyminiszterium egy-egy tagjából áll; a döntés eredménye előrelátható, vagyis mindkét fél ragaszkodni fog eddigi álláspontjához. A végső fokon a döntőbírátság a

tagjából fog állani, akiknek határozata már végérvényes lesz. A vitás kérdések fölött ez a két megbízott fog ítélni, akik vagy december vagy január havában érkeznek Aradra és a többi érdekelt határszéli megyék székhelyére.

— **Felbukott egy francia zoké az akadályversenyen és egy másik 16 nyergében nyertes lett.** Párisból jelentik: Példátlan eset történt Englihenben a lóversenytéren. Mikor az akadályversenyt futották, Souvenir, a verseny favoritja, nyergében Haes zokéval a széles árok tulső partján felbukott. Közvetlenül mögötte száguldott Messonier, amelyet Hervé lovagolt. Ez a zoké hirtelen visszarántotta lovát az akadály széléről, nehogy rábukjék Souvenirre, amely már a bukás után felállott s így történt, hogy Hervé lovanak feje fölött messze repült a nyeregből tul a széles árkon s egyenesen Souvenir hátára esett. A favorit paripa abban a pillanatban vad futásnak eredt és Hervé megragadta a gyeplőt. Először ért be a célkarikán, azonban természetesen érvénytelenítették Souvenir győzelmét, mert idegen zoké ült nyergében.

Magyar nyelvünket védelmézi, aki új előfizetőt szerez az ARADI KÖZLÖNY-nek.

— **Gyilkolt egy bestiális férj.** Berlinből táviratozzák: Ezy Krizosztanky nevű loápoló az elmúlt éjszaka bestiális módon gyilkolta meg a feleségét, mert az utjában volt büns és vérfertőző szerelmi viszonyának. Kilenc késszurással ölte meg a feleségét, azután önként jelentkezett a rendőrségen, ahol cinikus modorban beszélt el gyilkossága történetét. Elmondotta, hogy tizenkilenc éves leányával szerelmi viszonyt folytatott és emiatt napirenden voltak közte és felesége között a veszekedések. A felesége véget akart vetni ennek a viszonynak és erőszakkal elküldte a leányt a háztól. Ezért a férj most megölte feleségét, hogy ne álljon többé utjába.

— **Meddő maradt a pénzügyi pályázata.** Budapestről táviratozzák: Tegnap ítélték a zsűri három művésznek, Jaschik Álmosnak, Helbig Ferencnek és Haranghy Lajosnak az új magyar bankjegyre vonatkozó pályaműveik fölött. A zsűri azonban egyik művész pályaművét sem találta kielégítőnek és ezért a Nemzeti Bank a pályázatok fölött azoknak a miniszterelnöknek és a pénzügyminiszternek történt bemutatása után, később dönt.

Magyar cigányok Berlinben.

Bura Károly vöradi primás és tanádjaja a berlini Admirals Theaterben.

(Sajtó tudósítónkól.) Bura Károly Nagyvárad híres primása, akinek aradi szereplése révén, Aradon is igen jól ismernek, úgy látszik nemcsak család rokonságot tart fenn a legnagyobb magyar cigányokkal. Nemcsak család elhelyezkedés révén rokon Radics Bólavai, meg Magyar Imrével, akik nagy hírt szereztek maguknak. Bura Károly maga is nagy muzsikuss és csupán patriotizmus tartotta a kisvárosban, ahelyett, hogy elindult volna a varsói orosz nagyhercegi mulatságok, Ferenc Ferdinánd meghívása után a nagyobb, szebb, dicsőségesebb sikerek felé.

Bura Károly, most mégis elmegy Váradról. A berlini Admirals Theater igazgatója Aradon járt, itt hallgatta néhány hét előtt Bura nótáit. Most pedig levélben értesítette a nagyváradit primást, hajlandó volna-e felkérni egy berlini revüben, úgy mint a sógora Magyarit, a londoni vendég szereplés alkalmával. Egy magyar jelenetben fog muzsikálni mindössze egy félórát Bura Károly, aki már el is fogadta a szerződést. Száz arany márkát kap esténként, a banda tagjai pedig harmincat. Három hónapra szól Bura Károly szerződése, aki a színházon kívül játszani fog az egyik legelőkelőbb berlini hotelben is. Divatba jön a magyar muzika és a magyar

**Jön! Jön!
Fárho bosszúja.**

KÖZGAZDASÁG.

Lassan indul meg Aradon a magyarországi utalványforgalom.

Az aradi posta 124.000 lejt kapott eddig, viszont Aradról alig néhány utalványt küldtek. — Meglehetősen magas az utalványdíj.

(Saját tudósítónktól.) Néhány nappal ezelőtt kezdődött meg az aradi postán a Magyarországra szóló postautalványok főlvétele, míg Magyarországon már a múlt hónapban megkezdődött a Romániába szánt pénzküldemények postai küldése. Kétségtelen, hogy a konszolidációhoz való közeledés egyik állomása az utalványforgalom főlvétele, aminek kifejlése lényegesen megkönnyíti majd a két ország lakosságának egymás között való üzleti érintkezését is. Megkérdeztük ma Bulzan Avram aradi postafőnököt, milyen auspiciumok között indult meg az utalványforgalom? A következő felvilágosítást kaptuk:

— Az utalványforgalom nagyon lassan indul meg és különösen tőlünk megy még kevés utalvány Magyarországra. A magyar postahivatalok már a múlt hónapban megkezdtek a Romániába szóló utalványok küldését és eddig az aradi postahivatal, amely az egész vármegyére szóló

utalványokat kapja, 124.000 lej értékű postautalványt kapott Magyarországról, míg nálunk mindössze négy-öt utalványt adtak föl magyarországi címzeteknek és ezek az utalványok is egész kis összegűek. Az utalványokat mi mindennap délután öt órakor továbbítjuk Bucurestibe, ahol az átszámitást végzik és ahonnan a közvetlen elküldés történik.

— Ma távirati értesítést kaptunk a miniszteramtól arról, hogy most már Csehszlovákiába szóló utalványokat is főlvehetünk, mivel evvel az országgal is főlvette Románia az utalványforgalmat úgy, hogy ma már öt állammal és pedig: Magyarországgal, Csehszlovákiával, Svédországgal, Lengyelországgal és a danzigi szabad állammal van utalványforgalma Romániának.

Az utalványforgalom díja megjelölésén magas, mert — mint kérésünkre a postafőnök kiszámította — ezer lej átküldése 47 lejbe kerül.

Zürichben 2.45, Párisban

12.00 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK.

(November 11.) Ár: Dollár 214, angol font 1035, cseh korona 6.30, francia frank 8.50, lira 8.50, dinár 3.70, schilling 30.25, márnka 51, magyar korona 340, svájci frank 41. Pénz: Dollár 213, angol font 1025, cseh korona 6.20, francia frank 8.30, lira 8.30, dinár 3.60, schilling 30, márnka 50, magyar korona 335, svájci frank 40. Kifizetések: Newyork 215.25, London 1046, Prága 6.41, Páris 8.65, Milánó 8.65, Zágráb 3.86, Bécs 30.43, Amsterdam 87, Berlin 51.60, Budapest 328, Zürich 41.60.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS.

(November 11.) Berlin 123.56, Amsterdam 208.88, Newyork 519, London 2515, Páris 20.60, Milánó 20.65, Prága 15.37.50, Budapest 0.0072.70, Belgrád 9.20, Bucuresti 2.45, Bécs 0.0073.12.50.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT.

(November 11.) Berlin 123.50, Amsterdam 208.85, Newyork 518.87.50, London 2514.80, Páris 20.67.50, Milánó 20.68, Prága 15.37.50, Budapest 0.0072.70, Belgrád 9.20, Bucuresti 2.45, Bécs 0.0073.12.50.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT.

(November 11.) Kifizetések: Páris 8.60, London 1043, Newyork 214, Milánó 8.61, Zürich 41.50, Bécs 30.50, Prága 6.35. Valuták: Napoleon 800, aranymárnka 51, leva 1.50, török lira 1.20, angol font 1038, francia frank 8.80, svájci frank 41, lira 8.55, drachma 2.85, dinár 3.74, dollár 213.50, lengyel márnka 34, osztrák korona 30, magyar korona 29, szokol 6.20.

Jön! Jön!

Fárho bosszúja.

Elesapták a zágrábi főispánt.

Mussolini folytatja irtó hadjáratát a szociálisták ellen. — Beszüntették az Avantit.

(Graz, november 11.) A zágrábi ifjuság válaszképpen a fascisták trieszti szlovénellenes tüntetésére, megtámadta a zágrábi olasz főkonzulátus épületét, letépte az oda kitűzött lobogót és végül beverte az épület ablakait. A raguzai olasz konzulátus előtt is nagy tömeg tüntetett a szónokok Istria és Zára visszaadását követelőik. Spalatoban a fascismus ellen tüntetők és a rendőrség összeütköztek. Mindkét részről többen súlyos sérüléseket szenvedtek, a tüntetők közül husz embert letartóztattak. A jugoszláv kormány azonban erélyes kézzel igyekszik minden rendezést elfojtani. Tiesco-Bronski zágrábi főispánt a tüntetések miatt távirati uton nyugdíjazták. A római jugoszláv követ ma kormánya utasítására hivatalosan is sajnálkozását fejezte ki a történetek miatt.

(Róma, november 11.) A kormány rendelete folytán a milánói és a monzai munkáskamarákat feloszlatták s helyiségeiket prefektusi biztosok vették át. A rendelet azzal indokolja a feloszlátást, hogy mind a két kamara politikai célokat szolgált és a feloszlátott egyesült szociálista-párt tevékenységét folytatták. Ma délután a rendőrség közegei jelentek meg a római Avantí szociálista lap, valamint a milánói Unita című kommunista organum szerkesztőségében s mindkét helyen házkutatást tartottak, de teljesen eredménytelenül. A házkutatás után a szerkesztőségek helyiségeit lezárták. A lapok főszerkesztőivel közölték a prefektus rendelkezését, amely szerint lapjaikat beszüntetik, mert azok állandó harcot folytattak a jelenlegi rezsim ellen, sőt többszöri elkobzás és figyelmeztetés dacára, még a merénylet után sem változtatták meg magatartásukat.

LEGIJABB

Maniu Gyula hallgat a királyi audienciáról.

Bucurestiből jelentik: Maniu Gyulát ma felkereste egy bucuresti újságíró, aki nyilatkozatot kért Maniu királyi kihallgatásáról és ezzel kapcsolatosan az általános politikai helyzetről. Maniu azonban elzárkózott a nyilatkozattételtől és csak a következőket mondotta: — Sem az, amit a királynak mondtam, sem pedig az, amit a király mondott nekem, nem olyan természetű dolgok, amelyek a sajtó hasábjaira kívánkoznának. — A parasztpárt részéről hivatalosan megcáfolták azt a hírt, hogy Michalache és Argetoianu kihallgatást kérték a királytól. Michalache, mint a parasztpárt elnöke Sterét felhatalmazta arra, hogy a párt nevében tárgyalásokat folytathasson. Stere lemondott arról, hogy az új kormányban politikai természetű tárcát vállaljon.

sukat. Különben a központi sajtóiroda megintette az összes ellenzéki lapokat és főképpen arra figyelmezteti őket, hogy a merénylettel kapcsolatban tanúsítsanak más magatartást.

Vesztegelő zsebmetsző.

Tolvajfogás az aradi kisvasuton.

(Saját tudósítónktól.) Ma reggel történt. A kisvasuton szolgálatot teljesítő detektív észrevette, amint egy munkáskülső ember a városháza előtti tolongást felhasználva, egy idegen urnak a zsebébe nyult és a kilopott pénztárcát zsebvágva, leugrott a már mozgó kisvasutról. A detektív utána eredt, elfogta és elő akarta állítani a központi rendőrségre. Utközben a zsebmetsző meg akarta vesztegetni a detektívet, aki szímlig bele is egyezett a dologba és átvette a felkínált néhány száz lejt és két tucat lopott selyemharisnyát, de a rendőrségre érve nyomban jelentést tett a megvesztegetésről. A kihallgatás alkalmával kitűnt, hogy a kisvasut szarkája Niculescu-Verzár Vazul régóta körözött veszedelmes zsebmetsző Letartóztatták és ellene megvesztegetés miatt is eljárást indítottak.

Az aradi
Apolloban
péntekig

Ossy Oswaldával

a főszerepben

NINICHE

vigjáték.

Az előadások 5, 7 és
9 órakor kezdődnek.

MOZI.

xx „Niniche“ nagy sikere az aradi Apollóban. Rendkívüli sikert aratott az aradi Apolló mozgószinázban a „Niniche“ című attrakciós vigjáték, amelyet valóságos végigvezetett a közönség. A film főszereplője Ossi Oswald világhírű művésznő. A nagyszerű film még csütörtökön és pénteken marad műsoron. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Le a férfakkal!“ slágerfilm az aradi Urániában. Ma, csütörtökön mutatja be az aradi Uránia mozgószinház „Le a férfakkal!“ című filmet, amely egy önálló nő tanulságos történetét vetíti elénk hat felvonásban. A film főszereplője Soava Gallone, aki egy bájos párisi tündért a maga valóságában varázsol elénk ebben a sláger-filmben. A nagy képen kívül még egy nagyon szép műsoron kívüli számot is vetít az aradi Uránia Nizza és környékéről és az ottani karnevallról és játéktérmekekről. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Felölös szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judejului.

Bemutatója ma
az aradi Urániában

Le a férfakkal

a társadalom örök problémája

Főszerepben:

Soava Gallone

Ezt megelőzi

Nizza és környéke

látványos film, a Nizza

festői fekvése,

játéktérmeke,

Karneval.

Az előadások 1/2, 5, 6, 1/2, 8
és 9 órakor kezdődnek.

„Wimpassing“
sár- és hócipők
a legjobbak!

GROSS és RENDI-nél készülnek a legszebb és legmodernebb férfi ruhák. Arad, u/ Neuman-ház.

JANKY LAJOS szőrmeárúháza aradi fiókja

Arad, Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-ucca) 6. sz. alatt **MEGNYILT.** Rendkívüli olcsó árak mindenféle készszőrmeékben, bundákban és sportkabátokban. Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek. (904)

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlötték nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Igaz szívből mondok köszönetet mindazon jó barátoknak, kollegáknak és ismerősöknek; továbbá mindazoknak, akik drága jó anyám elhunytá alkalmával őszinte igaz részvétükkel, valamint koszoru és virágcsokrok elhelyezésével mérhetetlen nagy fájdalmunkon enyhíteni igyekeztek.

Uj. Kovács István ügynök és rokonai.

Asztalostanulók

Jó fizetéssel, esetleg teljes ellátásra felvétetnek. PALADICSNÁL Arad, Str. Nicu Filipescu (Flórián-ucca) 14. szám. 15206

Uj üzlet! Uj üzlet! **MEGNYILT**

Merkler Sándor

kötött-szövött rövidáru üzlete Arad, Str. Mejianu (Forray-u.) 15. sz. alatt.

Női harisnyák, keztyűk, reform nadrágok, férfi zoknik, schállak, kötött mellények, trikók, szabókellékek legolesőbb bevásárlási forrása. 15206

Ha olcsó és jó minőségű

olpöt akar venni, keresse fel **Jusztin Olariu & Comp.** olpüzletét Arad, 8630 Bulv. Reg. Ferdinand (Borás B.-t) 47. sz., ahol csak saját készítményű olpöket tart raktáron

HIRDETÉSE EREDMÉNYES LESZ,

ha azt szakemberek dolgozzák ki. Kérjen árajánlatot és díjtalan propagandatervezetet!

LLOYD EXPRESS

hirdetési irodától, Cluj, Str. Memorandului 24. Hirdetések, kiadványok, közlemények a világ bármely lapjában. Eredeti tarifák szerint.

Használt ólom megvételre keresetnek.

ÜGYNÖKÖK

6794 férfiak és nők magas fizetéssel felvétetnek. **BRAUN** Arad, Calea Banatului 3. (Asztalos S.-ucca.)

Friss duna hal és kaviár

érkezett 6628 Luttwak József céghez Arad.

Belvárosban

2 szobás magánház január 1-re átadó

5000 lej lefizetése ellenében. Érdeklődni: Arad, Str. Tace Jonesou 2. (v. Sárosi-ucca) Batthyány-n. sarok.

Mindenféle arctisztítási talanság eltűnik az **Ibolya Doree-Crém** használatával. Beszerezhető Rényi gyógyszerárban (volt Hajós) Arad, a vármegyházal szomsz. 5571

Volt Purgly Lajosné-uccában,

a belvárosban egészen közel fekvő ur magánház, azonnal átvehető 4 szoba, elő, fürdőszobás lakással, udvar, kerttel, 470.000 leiert eladó, 330.000 leiert átvehető. Megbízott: 16114 Uránul-iroda, Arad, Köpostával szemben.

Budapest-Arad és Wien-Arad

közti rendszeres gyűjtőáruforgalmat tart fenn hetenkénti kiállításal

Gross Albert Szállítványozási R.-T. B.-pest, V. Mérleg-u. 11. Aradi képviselő: 6746 **Rubinstein Mór** Arad, Ortutay-palota. Telefon 188.

Dr. Groszman Alfrédné

szőnyegszövő műhelye Arad Str. Moise Nicoara 17.

Raktáron tart és rendelkezésre készít kézzel csomózott selyem és gyapjú perzsa szőnyeget, selyem és gyapjúfonalak, felvívó és lesovó eladása. 6690

Régi keleti szőnyegjavítása Tanfolyam és rajzminták!

Fényképnagyítás 150.- lej

bármely fénykép után. 6795 **BRAUN** Arad, Calea Banatului 3 (Asztalos Sándor-u.)

BOUQUET D'ORIGAN
CH. DUPIREAU
EAU DE COLOGNE
SAPUN
PUDRA
CREMA
6505

Elcserelem

Str. Eminescu környékén levő három szobás lakásomat központban levő kétszobás lakásért. Leleplest esőing fizetek. - Bővebbet Lazarovitz-iroda Arad, Fehér Kereszt épület.

Fűszerüzlet

Aradon teljes berendezéssel, kitűnő helyen, előnyös conditiokkal, **bérbeadó**

Informál: **Dr. Vadász Armand** ügyvédi irodája Arad, P. Catedralei (Tököl-tér) 2. sz. d. u. 3-6, vagy este 8-9 között.

Kétszobás magánház belvárosban

több évre kiadó ebédlő-butorral vagy anélkül.

Érdeklődni: Arad, Str. Tace Jonesou (Sárosi-u.) 2. 6828

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban kapható a kiadóhivatallal

Az uri közönség kedvenc pezsgői:

PALUGYAY

Grand Vin Demi Sec.
Extra Dry-Gout American.
Cremant Imperial.

Jutányos áron jó házi koszt kapható Arad, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 19. szám, az udvarban jobbra. Ugyanott házilag készült birsalma sajt 50 lej kilogrammja.

Ha jó akarja érezni magát, **Bohém tanya-éttermébe** menjen a Nyitás minden reggel 4 órakor! Arad, Calea Saguna 84. Erzsébet mozgó épület. Tisztán kezelt rajborokról, ételéről gondoskodik a van. Szives pártfogást kér: **Mészáros Béla**

Nyitva kora reggeltől éjjel 12-ig.

Flora Büffé

Elsőrendű valódi Dréher sör.
Reggeli és uzsona kávé, tea.
Izletes meleg konyha.
Forrált bor!

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

Arad, Str. Metianu (Forrai-ucca).

6749

Kiss András és Fia férfiszabó Arad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 3. (Victoria takarekpénztár épületében.)
Készít szolid árban mindennemű férfi-ruhákat. Szövetek raktáron.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetők díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden apró hirdetés ára hétköznap 3 lej — borsó, vasárnap 4 lej. — Vasárnapon kívül 6 lej, illetve 8 lej. — A vasárnapon kívüli hirdetésnek azonos díjjal kell jelézni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szöveget, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhetők, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levelezés.

MICI 12-nek levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6821

INTELLIGENS fiatal leány ösmeretségét keresi lakással rendelkező fiatalember, kitől román és német nyelvet elsajátíthatná. Leveletet „Lej” jelzéssel az Aradi Közlöny kiadóhivatala kér. 6806

Házasság.

INTELLIGENS, háziutendőkire is kész 30-35 év körüli urinó vagy hasonló koru leány ismeretségét keresem házasság céljából. Leveletet „Komoly szándék” jellege alatt az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 6819

Alkalmazás.

ÖO bizonyítványai mindenek között 15-ikére keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6781

MINDENES, ki jól főz felvétetik, Arad, Piata Catedrala (Tököl-tér) 5., I. em. ajtó 7. 10292

VIDÉKRE szakácsnőnek ajánlkozok, esetleg magános urhoz házzvezetőnőnek. — Ajánlatokat „Arad 26” jelzéssel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 6808

KISASSZONY 15-17 éves, aki a magyar és román nyelvet beszéli fényképezési műterem részére azonnalra kerestetik. Ajánlatok Foto Lux Arad, Bulv. Reg. Ferdinand 39. intézendők. 6809

AJÁNLKOZIK egy perfekt főzőnő jobb házba. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6817

ELŐKELŐ IPARVÁLLALAT volt főkönyvelője órákönyvelést, könyvek rendbehozását és felfektetését vállalja. Értesítéseket „Főkönyvelő” jelzéssel az Aradi Közlöny kiadóhivatala kér. 6815

REGÁTBÁ menne házikisasszonynak intelligens fiatal magyar leány, ki főzni is tud. Levelet „Ilyen az élet” jelzéssel Rudolf Mossehoz Arad kér. 10292

FÖLDMŰVES iskolát végzett, több évi gyakorlattal rendelkező felvétetik. Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal „Jó számotó” jelzéssel az Aradi Közlöny kiadóhivatala kéretnek. 6820

Lakás.

FIATALEMBER külfönbéjárata szobát keres Str. Metianu (Forrai-uccához közel). Cimket az Aradi Közlöny kiadóhivatala kér. 6807

EGY esimesen butorozott szoba elsőrendű ellátással december 1-re intelligens férfi vagy nő részére, esetleg házaspárnak kiadó. Arad, Ortutay palota, II. em, ajtó 9. 6812

Vétel és eladás.

REVAI LEXIKON műveltség könyvtára. Igen olcsón kapható Knieser papirkereskedésében Arad, Bulv. Regele Ferdinand 21. szám. 1114

VANILLOGEN teljesen pótolja a drága vaniliát. Kapható Földes gyógyszerárban Arad. 6671

MINIATŰRÖK, vitrin, vitrintárgyak, szörmeárak, különböző komplett szoba-berendezések, disztárgyak, régi és új perzsaszőnyegek, rezágyak és rézmosdó, függönyök, kézimunkák, karnisok, férfi öltönyök, kabátok, gyermekkabát, cipők, poharak, képek, villanylámpák, gyermekkocsi, fotelok, hintaszék stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. sz. (Batthyány-u.) I. em, jobb. 1000

ZONGORA, Förster, angolmechanika teljesen jókarban jutányosan eladó. — Megtekinthető déli 12-2-ig Arad, Bulv. Carol I., 37. I. 9. 6813

ZONGORA elsőrendű sürgősen eladó. Arad, Str. Cuza Vodă 20. 6818

NAPTÁRAK nagy választékban viszontelárúsítóknak olcsón Sándor hírlapirodában Arad. 1012

BZÜSTÖT, ókszer, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2601

ANTIK ÉS MODERN butorokat, különböző antik tárgyakat, szörme árakat, disztárgyakat, szőnyeget, fehér és ruhament, háztartási cikkeket, stb. bizományba vesznek. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-ucca), I. em., jobb. 1000

ELADÓ egy hidrálikus olajprés egyes számu, egy 16-os gőzgép. Farkas Gyula Tárnova. 6698

VASSZERKEZETŰ szőnyegszövő állvány olcsón eladó Kell és Krausz cégnél Arad. 10292

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ingatlan.

SAROKHÁZ, jóforgalmu fűszerüzlettel, elfoglalható lakással eladó, december 1-én átvehető. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6816

GYOROKON villanyos közelében Ulica de Vie (Hegy-u.) 14. sz. ház szabad kézből eladó. 6810

ILLITS

BRISTOL

SZÁLLODA BUDAPEST.

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Kitűnő konyha. Mérsékelt árak. Kávéház.

Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem

Házhelyek: jutányos áron a Str. Fabrica No. 27., 29. szám alatt. Továbbá ugyanott 1000 □ öles telek gyárüzemnek megfelelő épületekkel eladók. Bővebbet: Kalász János bűrüzetében, Arad, Piata Avram Iancu No. 3.

Belvárosban kisebb emeletes ház elfoglalható 4 szobás lakással, az udvarban egy ujonnan épült 14 méteres hosszú műhelylyel, mely többféle iparüzemnek alkalmas. — Kizárólagos megbízott: 1040

LAZAROVITZ-iroda Arad, Str. Eminescu.

FOTOGRAFÁL ÖN?

Szerezze be akkor fényképezési szükségleteit „HUBERTUS-NAI, BUCURESTIBEN!” Ön elsőrendű árut vásárol mérsékelt árakon és ezenkívül még kilitása van rá, hogy az alatt felsorolt értékes tárgyak egyikét ingyen kapja: 5900

1 arany Omega óra ... .. 15.000 L értékben.
1 luxus-Tropfen fényképező-kamara ... 20.000 L értékben.
1 Hamerless-féle vadászfegyver ... 12.000 L értékben.

Részletes felvilágosítást és árjegyzéket 3 lej portó ellenében küld:
„HUBERTUS” BUCURESTI, STR. BELVEDERE 2.

Uzletek.

KÖNYVNYOMDA papirkereskedéssel Pecicán eladó. Bővebbet Ruber Etelka Pecica. 6804

IRODA, üzlethelyiségek Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3. Str. Románulul átjáró házba kiadó. 6612

Szőnyegek

ebédők és uriszobák (szalonnok) részére, futószőnyegek, szelón-takarók, függönyök, butor szövetek, ágyszőnyeg, matrac gradli

LISSEM

női confection áruházában Arad, P. Avram Iancu (Szabadság-tér) 2.

Friss dunai hal érkezett!
Rosenbachnál kapható
Arad, zsidótemplom épületben.

LICHTWITZ

LIQUEURS

Nem kerül 4 lejbe az „Aradi Közlöny” egyes száma csak 2 lej 80 baniba, ha előfizel!

Kérje Ön mindenütt a hírneves angol HORNIMAN

teát.

Vezérképviselőt és lerakat: **Otto & Alfréd Herzog Akt. Ges.** Bukarest, Pasagiul Comedia 2. 6728

PÉNZT SPÓROL, ha ruhazükségletét most szerzi be:

Bőr kabát ... eddig L. 5500 most L. 4600
Szörme bekecs eddig L. 4800 most L. 3850
Téli felöltő ... eddig L. 3500 most L. 2800
Téli férfi öltöny eddig L. 2500 most L. 1950
Gummi kabát ... eddig L. 980 most L. 880
Gyermek gummi kabát eddig L. 760 most L. 600

MUZSAY-nál
ARADON, a színházzal szemben.

UTLEVELEL VIZUMOZAST és MEGBIZASOKAT naponkénti futárindítással legolcsóbban, legmegbízhatóbban és leggyorsabban közismert pontossággal „SANDOR HIRLAPIRODA” ARAD, Külföldi menetrendek díjmentes használata. Gyűjtőhelyünk nincs!

42-60-90 százalékos prima kivitelű **6 és 12** személyes alpaka-ezüst evőkészletek nagy választéka **Hartmann Kálmán** ékszerésznél Arad, Minorita-palota.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóhivatalunk Arad, Ortutay-palota.